

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ‘యువాన్’ వాడకాన్ని విస్తరిద్దాం: జినిపింగ్

బీజింగ్: అమెరికా దాలరును నవాలు చేసి చైనా యువాన్‌ను అన్ని దేశాలలో ఒక రిజర్వ్‌గా ఉంచుకున్నాయికి తీసుకువెళ్ళేవిధంగా కరెన్సీని బలోపేతం చేయాలని ఆ దేశాధ్యక్షుడు జీ జినిపింగ్ ఉద్ఘాటించారు. చైనా కమ్యూనిస్టుపార్టీ సైద్ధాంతిక పత్రిక ‘క్విన్‌జీ’ ఈ మేరకు జినిపింగ్ ఒక వ్యాసం రాశారు. బతే ఈ వ్యాసంలో ఆయన ‘దాలర్’ అనే పదాన్ని ప్రత్యక్షంగా ఉపయోగించలేదు. అంతర్జాతీయ వాణిజ్యంలో యువాన్‌ను విస్తారంగా వాడుకలోకి తీసుకువచ్చేవిధంగా చైనా కరెన్సీని బలోపేతం చేయాలన్నారు. యువాన్‌ను ప్రపంచ వ్యాప్త కరెన్సీగా విస్తారం చేయాలని ఆయన గట్టిగా ఆకాంక్షిస్తున్నారు. బ్యాంకింగ్ అన్నట్లే, విదేశీ మారక నిల్వల్లో, పెట్టుబడి మార్కెట్‌పరిమాణంలో యువాన్ ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థగా చలమణిలో ఉంది. ‘యువాన్ ప్రపంచంలోనే చాలా పెద్దగా ఉంది కానీ, ఇతర చాలా బలంగా ఉండాలి’ అనసరం ఉంది, ఆ స్థాయిలో యువాన్‌ను పటిష్ఠం చేద్దాం’ అని జినిపింగ్ రాశారు. ప్రపంచంలోనే రెండో అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థగా ఉన్న చైనా ప్రస్తుతం నెలకున్న అంతర్జాతీయ గందరగోళ పరిస్థితుల్లో ఆర్థిక స్థిరీకరణ కేంద్రంగా కాంతలీనుతూ ఉండటంతో అనేక దేశాలు ఇప్పుడు చైనాతో వాణిజ్యం చేసేందుకు, సంబంధాలు అభివృద్ధి చేసుకునేందుకు పోటీ పడుతున్నాయి. ఈ తరుణంలో జినిపింగ్ ఈ వ్యాసం రాశారు. అమెరికా తర్వాత చైనా యువాన్‌నే ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఎక్కువగా ఉపయోగిస్తున్నారు. అమెరికా దాలరుకు ఇటీవల ప్రాధాన్యత తగ్గింది. నివేదికలు ఈ విషయాన్ని ధృవీకరిస్తున్నాయి. గత ఏడాది 6.2 బ్రిలియన్ దాలర్లు విదేశీ వాణిజ్యంలో మూడోపంతు స్థానిక కరెన్సీలో వ్యాపారం చేసింది. అందువల్ల బలమైన కరెన్సీని నిర్మించుకోవాలి’ అనసరం చైనాకు ఉందని ఈ వ్యాసంలో జినిపింగ్ ఉద్ఘాటించారు.

ఉరుగ్గే అధ్యక్షుడు చైనా పర్యటన

బీజింగ్: చైనాలో వాణిజ్య సంబంధాలు బలోపేతం చేసుకోవడంకోసం ఉరుగ్గే అధ్యక్షుడు యమందు ఓర్సొ ఏడు రోజులు పర్యటన నిమిత్తం ఆదివారం మధ్యాహ్నం బీజింగ్‌కు చేరుకున్నారు. ఇటీవలకాశాంతో ప్రపంచ నాయకులు చైనాతో వాణిజ్య సంబంధాలను పటిష్ఠం చేసుకోవడానికి ఉప్పొంగుతున్న ఆ దేశంలో పర్యటనకు క్యూ కడుతున్నారు. ఇప్పటికే ఫ్రాన్స్,ఫిన్లాండ్,టర్కీ, కెనడా, దేశాల నాయకులు చైనాలో జీటీవీ పర్యటనలు ముగించారు. తాజాగా ఓరియన్‌లో రిపబ్లిక్ ఆఫ్ ఉరుగ్గే అధ్యక్షుడి పర్యటంతో రెండు దేశాలమధ్యా సమగ్రసహకారానికి వీలు కలుగుతుందని నిపుణులు విశ్వాసం వ్యక్తం చేశారు. ఉరుగ్గే అధ్యక్షుడు యమందు చైనా పర్యటన ఇదే మొదటిసారి.

రాజకీయ ఖైదీలకు వెనిజులా క్షమాభిక్ష

పార్లమెంటులో తక్షణ బిల్లు

కారణం: వెనిజులా జైళ్ళలో ఉన్న రాజకీయ ఖైదీలకు తాత్కాలిక ప్రభుత్వం క్షమాభిక్ష ప్రసాదించేందుకు రంగం సిద్ధం చేసింది. దేశ తాత్కాలిక అధ్యక్షురాలు డెబ్బి రోడ్రిగ్గూజ్ ఒక ప్రకటన చేస్తూ, రాజకీయ ఖైదీలకు క్షమాభిక్ష నిమిత్తం తక్షణ ప్రాతిపదికపై ఒక బిల్లును దేశ పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టినట్లు చెప్పారు. దాదాపు 711 మంది జైళ్ళలో ఉన్నట్లు ఫోటో ప్యానల్ హక్కులు గ్రూపు అంచనాపెసింది. హక్కులు, మాదక ద్రవ్యాల అక్రమ రవాణా, అవినీతి, మానవ హక్కులు ఉల్లంఘనకు పాల్పడినవారు మాత్రం

వికసిత్ భారత్‌కు రోడ్‌మ్యాప్

(మొదటి పేజీ తరువాయి)

పేర్కొన్నారు. ఈ సంస్కరణలు యువతకు అద్భుతమైన అవకాశాల కల్పిస్తాయని చెప్పారు. భారత్ వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థగా మాత్రమే ఉండిపోవాలని భారతీయులు అనుకోవడం లేదని, సార్వమైనంత వేగంగా మూడో అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థగా మారాలని కోరుకుంటున్నట్లు తెలిపారు. ఈ పథ్య మహాకా సాధికారతకు నిర్వహణగా ఉందని, చరునగా తొమ్మిదిసార్లు దీనిని లోక్‌సభలో ప్రవేశపెట్టి నిర్వలాకారా మన్ రికార్డు సృష్టించారని ప్రధాని మోదీ ప్రకటించారు. వ్యవసాయ రంగానికి తమ ప్రభుత్వం పెట్టే ఓటే వేసిందని ప్రధాని మోదీ వెల్లడించారు. ముఖ్యంగా ఇటీవల రంగం, షిప్పరీసకు ఆధిక ప్రాధాన్యం కల్పించామని చెప్పారు. వీటితో పాటు కొబ్బరి, ఎర్రపండ్లం రైతుల కోసం అనేక చర్యలు తీసుకున్నామని తెలిపారు. ఇంకా ఈ బడ్జెట్‌లో టూరిజాన్ని అభివృద్ధి చేసేందుకు ముఖ్యంగా ఈశాన్య ప్రాంతాల పర్యాటకంపై దృష్టి పెట్టామని అన్నారు.

గుడ్డి బడ్జెట్

(మొదటి పేజీ తరువాయి)

లేకపోవడం విద్వర్తం’ అని అన్నారు. దేశంలో పెరిగిపోతున్న ఆకమానవతలపై ఖర్చు ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. ‘దేశంలో ఆనమానవతలు బ్రిటిష్ పరిపాలన కాలం వలీ కంటే దూరంగా పెరిగిపోయాయి. అయినా నరే ఈ బడ్జెట్‌లో ఎనీసీ, ఎనీటి, ఒబీసీ, మైనారిటీ వర్గాలకు, పేదలకు ఎలాంటి ఖర్చునీ ఇవ్వలేదు. మా గురించి కనీసం ప్రస్తావన కూడా లేదు’ అని అన్నారు. ఆర్థిక వ్యవస్థ అంజిన్‌గా భావించే తయారీ రంగంపై ఖర్చు ప్రకటన వర్ధం కురిపించారు. ‘తయారీ రంగం పునరుద్ధరణకు లాంటివి వ్యూహం లేదు. ఆది కాశా 13 కాశానకే పరిమితమైపోయింది. ఆనలు మీ ‘మేక్ ఇన్ ఇండియా’ ఏమైంది? ఎక్కడ దాకుంది?’ అని నిలదీశారు. ‘యువతకు ఉపాధి కల్పించేందుకు సీరియస్ ప్లాన్ లేదు. మహిళల భాగస్వామ్యం పెంచే చర్యలు లేవు. పాత స్కూల్‌డమల్‌పెమెంట్ పథకాల ఫలితాలేం చెప్పలేదు. ఎగుమతులు ముందరించాయి. వాణిజ్యలోటు పెరిగింది. రూపాయి విలువ వతవస్తుతోంది. వీటిని అడ్డుకోవడానికి మీ దగ్గర ప్లాన్ ఏదో?’ అని ప్రశ్నించారు.

కెసిఆర్ వాంగ్మూలం రికార్డు

(మొదటి పేజీ తరువాయి)

విచారించింది. సీట్ అధికారులు తమ వద్ద స్పర్టికల్ ఎవిడెన్స్, నిందితులు, సాక్షులు, బాధితులు ఇచ్చిన వాంగ్మూలాలు ఆధారాలు కెసిఆర్ ముందు పెట్టి ప్రశ్నించినట్లు సమాచారం.2023 ఎన్నికల్లో ప్రభుత్వం మారిన వెంటనే ఎనబిఐ కార్యాయంలో ఉన్న ఫోన్ రికార్డులను ధ్వంసం చేయమని ఆదేశించారు అని కెసిఆర్‌ను ప్రశ్నించినట్లు సమాచారం. ఎనబిఐ ివీ గా ప్రభాకర్ రావును నియమించడంలో ఉద్దేశం ఎటని ప్రశ్నించినట్లు తెలుస్తుంది. ప్రభాకర్‌రావు, రాధాకీషన్ రావు వాంగ్మూలాలు ఆధారంగా కెసిఆర్‌పై పలు ప్రశ్నలు అడిగినట్లు సమాచారం.ఈ కేసులో మొదటి నిందితుడైన మాజీ ఎనబిఐ ివ్ టీ.ప్రభాకర్‌రావు బజ్జీ స్థాయిలో 2020 జూన్‌లో రిట్రైవెంట్ అయ్యాడు. అయితే అతనికి మట్టి విధుల్లో తీసుకోవడానికి కారణాలు, తిరిగి ఎనబిఐలో పోస్టింగ్ ఇవ్వడంపై దురుద్దేశాలు తెలుసుకున్నందున కెసిఆర్‌ను సీట్ అధికారులు ప్రశ్నించినట్లు తెలిసింది.ఎనబిఐ డిఎస్‌ఐ ప్రతీకారావుకు ఎఫ్ఐలరీ ప్రమాదనో ఎందుకు ఇవాల్సా చచ్చింది అనే విషయంపై కూడా సీట్ విచారణ అధికారులు ఆరా తీసినట్లు తెలిసింది.ఎనబిఐ రికార్డు

ఇరాన్‌పై దాడి చేస్తే ప్రాంతీయ యుద్ధమే

టిప్రూన్: అమెరికా గునుక ఇరాన్‌పై దాడి చేస్తే అది ప్రాంతీయ యుద్ధంగా మారుతుందని ఆ దేశ సర్వోన్నత నాయకుడు ఆయూతాల్‌ఖా అలీ ఖమేని హెచ్చరిక చేశారు. ఇరాన్‌లో 18 రోజులపాటు బరిగిన ప్రజాండోళనను ఒక కుట్రగా పేర్కొన్నారు. అణు చర్యలకు రావాలని ఇరాన్‌ను తొందరపడుతున్న అమెరికా అధ్యక్షుడు ట్రంప్ ఆరోపిస్తూ సముద్రంలో ఇప్పటికే అప్రూవ్ లింకేషన్‌పూ విమానవాహక యుద్ధవాళలను మోహరించడంతో ప్రాంతీయంగా ఉన్న పలుదేశాలు ఇరాన్‌ను మద్దతు తెలియజేశాయి. తమ భూభాగాలను, గగనతలాన్ని ఉపయోగించుకోవడానికి అనుమతించబోమని కూడా ప్రకటించాయి. ఇరాన్‌లో అనేక వాలంటరీలు అంతర్గత సంక్షోభం తర్వాత దేశంలో స్థిరత్వం ఏర్పడిందనే నిరీతాలు పంపించేందుకు చాలా రోజుల తర్వాత ఖమేని మొదటిసారి బాహ్య ప్రపంచానికి కనిపించారు. ఆ దృశ్యాలను ఇరాన్ పత్రికలు ప్రచురించాయి. ఇస్లామిక్ విప్లవం సాధించి 47 సంవత్సరాల్లోన సందర్భంగా ఇస్లామిక్ రిపబ్లిక్ ఆఫ్ ఇరాన్ వ్యవస్థాపకుడు రూహ్లా ఖమేని సమాధి పథ్య ఖమేని ప్రార్థనలు చేసిన దృశ్యాలను మీడియా ప్రచురించింది. ‘ఇరాన్‌పై దాడి చేయమని పెంటాగన్‌కు ట్రంప్ ఆదేశాలు జారీ చేస్తే తాము ముందుగా ఇశ్శాయెల్‌పై దాడి చేస్తాం, పశ్చిమ ఆసియాలో ఉన్న అమెరికా సైనిక ఆస్తులు, స్థావరాలపై క్షిప్రణులతో విరుచుకుపడతాం’ అని ఖమేని పేర్కొన్నారు. ‘అమెరికా తప్పనిసరిగా తెలుసుకోవాల్సిన విషయం ఏమిటంటే, ఈసారి అమెరికా యుద్ధం తెలుసుకోవాలి అది ప్రాంతీయ యుద్ధంగా మారుతుందని చెప్పాలి’ అమెరికా బాగా తిరస్కరిస్తూ అన్నారు. 86 ఏళ్ల వయసుగల వ్యవసేత ఖమేని ఇలా చాలా అరుదైన హెచ్చరిక చేశారు. ఈ పరిస్థితులమధ్య ఇరాన్ కూడా ‘హోర్నుజ్ జలసంధి’ పథ్య అది, సోమవారాలలో బఆరేజిసి (ఇస్లామిక్ రిపబ్లషన్‌రీ గార్డ్ కార్పొస్) ప్రత్యక్ష సైనిక, క్యాబుల నాస్య

అమెరికాకు ఖమేని ప్రత్యక్ష హెచ్చరిక

హోర్నుజ్ జలసంధి పథ్య బఆరేజిసి విన్యాసాలు

సాలు చేస్తాయని ప్రకటించింది. అమెరికా కూడా హెచ్చరిక చేస్తూ తమ దశాలకు సమీపంలో ఎలాంటి ఆర్క్షిత చర్యలకు పాల్పడవద్దని, ఒకవేళ ఎలాంటి అవాంఛనీయ పరిస్థితులు ఏర్పడతే మద్దతా వాణిజ్య నౌకలు సమస్యలకు గురవుతాయని పేర్కొంది. తమ సైనిక విన్యాసాలపల్ల సాధారణ నౌకలకు అంతరాయం కలిగే అవకాశం ఉందని కూడా తెలియజేసింది. ప్రదర్శకులను ఇక్కడ చంపినా, ఆరెస్టుచేసినవారిని ఉరితీసినా దాడులు తప్పవని ట్రంప్ ఇరాన్‌కు స్పష్టం చేశారు. ఇరాన్ విషయంలో ఎలాంటి నిర్ణయం తీసుకుంటున్నారని అడిగిన ప్రశ్నకు ట్రంప్ సమాధానం చెప్పడానికి నిరాకరించారు. ఈ హోర్నుజ్ జలసంధి 33 కి.మీ వెడల్పు మాత్రమే ఉంటుంది. పర్షియన్ గల్ఫ్ నుండి గల్ఫ్ ఆఫ్ ఒమన్ వరకూ ఇది విస్తరించి ఉంటుంది. పందల సమత్వరాలుగా చారిత్రకంగా ఈ హోర్నుజ్ జలసంధికివాణిజ్య కార్యకలాపాలలో ఎంతో ప్రాముఖ్యత ఉంది. ఎన్నో ముఖ్యమైన నరుకులను నౌకలు ఈ జలసంధి ద్వారా మారుమనల వెతుకుతూ ఉంటాయి. ఇది తప్ప ఈ ప్రాంతంలో నౌకల రాకపోకలకు ప్రత్యామ్నాయ మార్గం లేదు. ఈ జలసంధిని మూసివేస్తే వాణిజ్య కార్యకలాపాలలో కల్లోలం రేగుతుంది. దీంతో ఈ ప్రాంతంలో ఇరాన్ రిపబ్లషన్‌రీ గార్డ్ కార్పొస్ విన్యాసాలపై అమెరికా ఆదివారం ఉదయం ఒక హెచ్చరిక చేసింది. బ్రెస్సన్ కేంద్రంగా పనిచేస్తున్న ‘అమెరికా ఫిష్టెన్టీ’ ప్రకటన చేస్తూ, ఈ ప్రాంతంలో ఎలాంటి ఆర్క్షిత కార్యకలాపాలను సహించేది లేదని స్పష్టం చేసింది.

చర్యలపై చిత్తశుద్ధి చూపించిన ఇరాన్

ఆరోపిస్తూ సముద్రంలో తమ సైన్యాన్ని మోహరించిన తర్వాత ఇరాన్ చర్యలపై చిత్తశుద్ధితో స్పందిస్తోందన అమెరికా అధ్యక్షుడు ట్రంప్ అన్నారు. ఇరాన్ చిత్తశుద్ధితో తమ దేశంలో మాట్లాడతారోందని, చర్యలకు అంగీకరించదన్నారు. ఇరాన్ విదేశాంగమంత్రి అబ్బాస్ జరాఫ్ఘి క్రింద విలేరోజు ఒక ప్రకటన చేస్తూ, ‘న్యాయబద్ధమైన చర్యలతో తాము నిర్ధంగా ఉన్నామన్నారు. ఇరాన్ ఆగ్రేజ్టి భద్రతాధికారి అలీ లారిజాని ఎక్స్‌వేదికగా శనివారం రాత్రి స్పందిస్తూ, అమెరికా—ఇరాన్ పథ్య సుప్రసిద్ధులకు విర్వాట్లు జరుగుతున్నాయని పేర్కొన్నారు. ఇదిలా ఉండగా, ఇస్లామిక్ రిపబ్లషన్‌రీ గార్డ్ కార్పొస్‌ను ఉగ్రవాదసన్ధాని యూరూప్ ప్రకటించేదంతో ఇరాన్ పార్లమెంటు స్పీకర్ కూడా డీటుగా స్పందించారు. యూరోపియన్ యూనియన్‌లోని సైన్యాలను కూడా ఇస్లామిక్ రిపబ్లిక్ ఆఫ్ ఇరాన్ ఇకమీదట ఉగ్రవాద గ్రూపులుగానే పరిగణిస్తుందని ప్రకటించారు.

ఫెడరల్ రిజర్వ్ గవర్నర్ పదవికి కెవిన్ వార్డ్

వాషింగ్టన్: అమెరికా సంులలో బ్యాంక్ గవర్నర్‌గా కెవిన్ వార్డ్ బాధ్యతలు చేపట్టునున్నారు. గతంలో ఆయన బోర్డు సభ్యుడుగా ఉన్నాడు. అమెరికా అధ్యక్షుడు ట్రంప్ ఆయన ఎంపికను ఖరారు చేశారు. తర్వాత కెవిన్ వార్డ్ మాట్లాడుతూ ఇప్పటివరకూ ఫెడరల్ రిజర్వు అనుసరించిన విధానాలను దుయ్యబట్టారు. ట్రంప్ కోరుకున్న విధంగా గణనీయంగాపడ్డోరేట్లను తగ్గిస్తామన్నారు. ప్రస్తుతం ఫెడరల్ రిజర్వ్ గవర్నర్‌గా ఉన్న జెరోమ్ పావెల్‌తో ట్రంప్‌కు విభేదాలు వస్తాయి. పడ్డోరేట్లు గణనీయంగా తగ్గించేందుకు పావెల్ తిరస్కరించడంతో ఆయన ట్రంప్ ఆగ్రహానికి గుర

య్యారు. ఆయనను తొలగించేందుకు ట్రంప్ చేసిన యత్నాలు విఫలమయ్యాయి. రిజర్వు బ్యాంకు గవర్నర్‌ను తొలగించే అధికారం

సామ్యకు రూ.కోటి ఎక్స్‌గ్రేషియా

గంజాయి స్పర్గర్లు కారుతో గుడ్డడంతో తీవ్ర గాయాలు

ఎనిమిది రోజులు మృతువుతో పోరాడి ప్రాణాలు విడిచిన సామ్య

ప్రభుత్వ లాంఛనాలతో అంత్యక్రియలు

భౌతికకాయానికి నివాళులర్పించిన మంత్రి జూపల్లి

ప్రజాపక్షం/హదరాబాద్: నిజామాబాద్ జిల్లాలో విధినిర్వహణలో ఉన్న ఎక్స్లెజ్ మహిళా కానిస్టేబుల్ సామ్య గంజాయి స్పర్గర్లు అడ్డుకునే ప్రయత్నంలో కారుతో గుడ్డడంతో తీవ్రంగా గాయపడి నిమ్నోలో చికిత్స పొందుతూ మృతి చెందిన వివాదకర సంఘటన ఇది. దుబ్బాటి నిర్మాణసలో విరోచితంగా వ్యవహరించిన సామ్య మృతిపై ముఖ్యమంత్రి ఎ.చేంద్రబోధే దిగ్గ్రాంతి వ్యక్తం చేశారు. గాజుల సామ్య (23) భౌతిక కాయానికి ప్రభుత్వ లాంఛనాలతో అంత్యక్రియలు నిర్వహించాలని సిఎం ఆదేశించారు. విధి నిర్వహణలో ఆమె చూపిన ధైర్యసాహసాలను కొనియాడిన సిఎం, ఈ మేరకు తక్షణ చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వ కార్యదర్శి రామకృష్ణారావు ఆదేశించారు. సామ్య కుటుంబాన్ని ఆస్తి విధానా ఆదుకుంటామని ప్రభుత్వం భరోసా ఇచ్చింది. నిజామాబాద్ జిల్లా మాప్రా మండలానికి చెందిన సామ్య, జనవరి 23న మాదవనగర్ వద్ద గంజాయి తరిలిస్తున్న వాహనాన్ని అడ్డుకునే ప్రయత్నంలో స్పర్గర్ల కారు నీడ పడి తీవ్రంగా గాయపడ్డారు. ఎనిమిది రోజుల పాటు హదరాబాద్‌లో ఉన్న ఆస్పత్రిలో మృత్యువుతో పోరాడిన ఆమె శనివారం రాత్రి 9:41 గంటలకు తుదిశ్వాస విడిచారు. కేవలం 2024 బ్యామ్మ చెందిన యువ కానిస్టేబుల్ అయిన సామ్య మృతిపై ఎక్స్లెజ్ శాఖలో వివాదం నెలకొంది. స్పర్గర్ డ్రాఫ్టుంపై కఠిన చర్యలు తీసుకోవాలని, బాధ్యులను పదవిపెట్టడంలో పోలీసు ఉన్నతాధికారులను సిఎం ఆదేశించారు.

నివాళులర్పించిన మంత్రి జూపల్లి

విధి నిర్వహణలో ఆనాధాణ ధైర్యసాహసాలు ప్రదర్శించి ప్రాణాలు కోల్పోయిన ఎక్స్లెజ్ కానిస్టేబుల్ సామ్య ఎక్స్లెజ్ శాఖ మంత్రి జూపల్లి కృష్ణారావు ఆదివారం ఘన నివాళులర్పించారు. సికింద్రాబాద్లోని గుంటి ఆసుపత్రిలో ఆమె భౌతికకాయాన్ని సేద్యం చేసినందుకు ఆయన సభ్యులను

పరామర్శించారు. సామ్య లేని రోటు భర్తీ చేయలేనదని పేర్కొన్నారు. ఆమె కుటుంబానికి ప్రభుత్వం ఆస్తి విధానాలు అందగా ఉంటుందని భరోసా ఇచ్చారు. ఆనంతరం మీడియాతో మాట్లాడుతూ.. సామ్య కుటుంబానికి రూ.1కోటి ఎక్స్‌గ్రేషియా మంజూరు చేస్తున్నామని ప్రకటించారు. అలాగే, సామ్య తమ్ముడికి ప్రభుత్వ ఉద్యోగం కల్పించడంతో పాటు, సామ్య సర్వీస్ కాలం వలన ఆమె రిటైర్మెంట్ వయసు వరకు వేతనం చెల్లిస్తామని వెల్లడించారు. విధి నిర్వహణలో సామ్య చూపిన నిబద్ధత, తెగువ స్ఫూర్తిదాయకమని మంత్రి కొనియాడారు. తమ సహాచరిని కోల్పోయిన నేపథ్యంలో ఎక్స్లెజ్ శాఖ అధికారులు, సిబ్బంది ఒక్క రోజు వేతనాలు ఆమె కుటుంబానికి అందజేయాలని నిర్ణయం తీసుకోవడం అభినందనీయమన్నారు. ఎక్స్లెజ్ శాఖ సిబ్బంది భద్రత ప్రభుత్వ కర్తవ్యమని పేర్కొంటూ, భవిష్యత్లో ఇలాంటి ఘటనలు పునరావృతం కాకుండా వకద్యం చర్యలు తీసుకుంటామని మంత్రి స్పష్టం చేశారు. శనివారం రాత్రి 9:41 గంటలకు తుదిశ్వాస విడిచారు. కేవలం 2024 బ్యామ్మ చెందిన యువ కానిస్టేబుల్ అయిన సామ్య మృతిపై ఎక్స్లెజ్ శాఖలో వివాదం నెలకొంది. స్పర్గర్ డ్రాఫ్టుంపై కఠిన చర్యలు తీసుకోవాలని, బాధ్యులను పదవిపెట్టడంలో పోలీసు ఉన్నతాధికారులను సిఎం ఆదేశించారు.

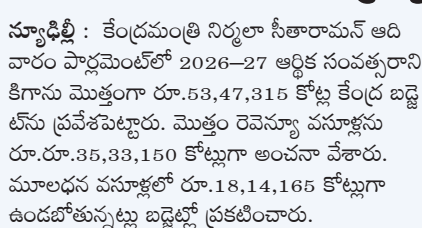
కఠిన రెండు నిమిషాల మౌనం పాటించి సామ్యకు ఘన నివాళులర్పించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఎక్స్లెజ్ శాఖ అదనపు కమిషనర్ ఖుదోస్, శాఖ అధికారుల సభ్యుం ప్రతినిధులు, ఇతర అధికారులు పాల్గొన్నారు.సామ్య మృతి పట్ల టీసీసీని అధ్యక్షులు, ఎంఎల్సీ మహ్మద్ కుమార్ గౌడ్ తీవ్ర దిగ్గ్రాంతి వ్యక్తం చేశారు. ఆమె ధైర్య సాహసాలను గురించి ఆయన కొనియాడారు.

ధరలేక కనిపిస్తోంది. ఇచ్చ నిర్మిస్తామని ప్రకటించిన నంద్యోగి వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు కాకుండా మిగిలిపోయాయి. పేదలు, నిరాశ్రయలకు గ్రూపు భద్రత కల్పించాలని పథకానికి ఆ నిర్వహణ సామాజిక అసమతలను మరింత పెంచుతోంది. నల్లగాలు మాచిస్ట్, ఇర్లకిష్ట పైగా సామాజిక పథకాలతో చాలా వాటికి ప్రత్యేకించిన కేటాయింపులు వాస్తవ ఖర్చులుగా మారలేదు. కేవలం కొద్ది పనులతో మాత్రమే అందచాలు, ఖర్చులు నమోదుగా ఉన్నాయి. ఈ పరిస్థితి సామాజిక రంగంలో ప్రాధాన్యత తగ్గుతోందన్న ప్రతిపక్ష పార్టీలు వాదనలు చేస్తున్నప్పటికీ, సామాజిక న్యాయంపై ప్రభుత్వ బలహీను మాలింతో పరిమితమై, అమలులో తగ్గిపోతో, పేదలు, బలహీన పర్జలు ప్రభావం ఆధిపత్యంపడుతోంది. అందువల్ల బడ్జెట్ హామీలు కాక తాలాకే పరిమితం కాకుండా, వాస్తవ జీవితాధారాల మౌఖ్య తీసుకురాలాంబడి ఖర్చులు అమలుపై రోజు దాన్యత ఇవననం. కొత్త ఆర్థిక సందర్భంలో సామాజిక కేంద్రం తన మాకుకు, వ్యవస్థాపకులలో నీని ప్రకటించుకు తక్కుబడి ఉండుంది అని ఆధారం

రూ.53,47,315 కోట్లు

బడ్జెట్ సమగ్ర స్వరూపం

రెవెన్యూ వసూళ్లు -రూ.35,33,150 కోట్లు
 పన్ను వసూళ్లు రూ.28,66,922 కోట్లు
 పన్నుతర వసూళ్లు రూ.6,66,228 కోట్లు
 మూలధన వసూళ్లు రూ.18,14,165 కోట్లు
 రుబాల రికవరీ రూ.38,397 కోట్లు
 ఇతర వసూళ్లు రూ.80,000 కోట్లు
 అమెలైజ్, ఇతర వసూళ్లు రూ.16,95,768 కోట్లు
 మెక్యుల ఆదాయం రూ.53,47,315 కోట్లు
 మెక్యుల వ్యయం రూ.53,47,315 కోట్లు
 రెవెన్యూ ఖాతా రూ.41,25,494 కోట్లు
 పడ్డ డెబింపులు రూ.14,03,972 కోట్లు
 మూలధన ఆస్తుల కొన కేటాయిచిన గ్రాంట్లు
 రూ.4,92,702 కోట్లు
 మూలధన ఖాతా రూ.12,21,821 కోట్లు
 వాస్తవ మూలధన వ్యయం
 రూ.17,14,523 కోట్లు
 రెవెన్యూ లోటు రూ.5,92,344 కోట్లు
 నికర రెవెన్యూ లోటు రూ.99,642 కోట్లు
 ద్రవ్య లోటు రూ.16,95,768 కోట్లు
 పాథకమక లోటు రూ.2,91,796 కోట్లు

రంగాలవారీగా కేటాయింపులు

- రహజా రంగం రూ.5,98,520 కోట్లు
- రక్షణ రంగం రూ.5,94,585 కోట్లు
- గ్రామీణాభివృద్ధి రంగం రూ.2,73,108 కోట్లు
- హోంశాఖ కార్యకలాపాలు -
రూ.2,55,234 కోట్లు
- వ్యవసాయ అసబంధ రంగాలు
రూ.1,62,671 కోట్లు
- విద్యారంగం రూ.1,39,289 కోట్లు
- ఇంధన రంగం రూ.1,09,029 కోట్లు
- వైద్య ఆరోగ్య రూ.1,04,599 కోట్లు
- పట్టణాభివృద్ధి రూ.85,522 కోట్లు
- బస్, టెలికాం రూ.74,560 కోట్లు
- వాణిజ్యం, పరిశ్రమలు రూ.70,296 కోట్లు
- సాంఘిక సంక్షేమం రూ.62,362 కోట్లు
- శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలకు రూ.55,756 కోట్లు
- సమన్వయ రూ.45,500 కోట్లు
- ఎక్స్‌టెన్సివ్ ఎఫైర్స్ రూ.22,119
- ఆరోగ్య నిర్వహణ రూ.20,649 కోట్లు
- ఉత్పాదక రాష్ట్రాభివృద్ధి రూ.6,812 కోట్లు

వాణిజీ అంతర్జాతీయ మార్కెట్‌ను సృష్టించేందుకు మహాత్మాగాంధీ గ్రామ స్వచ్ఛతా కార్యక్రమాన్ని అమలు చేసేందుకు వెళ్ళిందారు. భారతదేశ వస్త్ర పరిశ్రమను బలోపేతం చేసేందుకు 5 వర్గాలను నిర్మల చేయించారు. నేషనల్ ఫైబర్ స్పిన్, మ్యాట్ వేడ్ అడ్ న్యూ ఏజ్ ఫైబర్ స్పిన్, నేషనల్ వోల్ఫండ్లామ్, ఇండియన్ టెక్స్టైల్స్ ప్రోగ్రాం, ఏక్స్ వేట్ ఇన్డ్యుమేట్, సమర్థ 2.0 ఫర్ మోడర్నైజేషన్ స్పిలింగ్ అనే ఐదు వర్గాలతో వస్త్ర పరిశ్రమను బద్దం చేర్చి బాలలోని తీసుకొమ్మన్నారు. పద్ధంబల్లో ప్రజలు ఉమ్మడి అవకాశాల కోసం ఏక్స్టెన్షన్ పరిశ్రమపై ఆధారపడి ఉన్నందున ప్రస్తుత మార్కెట్ అవసరాలు, అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా దాన్ని తీర్చిదిద్దాలని అనుగ్రహించి చెప్పారు. అన్ని విషయాలపై మార్కెట్లో హోదాదే స్థాయిలో ప్రదర్శనను తీసుకొమ్మన్నారు. ఏక్స్టెన్షన్ మకు ఖ్యాతి గడించిన దేశంలోని 200 మిలియన్ల క్షేత్ర పునరుద్ధరణ కోసం ప్రత్యేక వర్గాన్ని అవకాశాలు చేస్తూనే నిర్మల తెలిపారు. వివిధ రంగాల్లో గ్రామీయమైనా నిలవగల స్మార్ట్ అండ్ మీడియా ఎంటర్ప్రైజెస్ (ఐన్స్) మద్దతుతో మేల్పాదాలు) కేట్రీస్ కోసం రూ.10వేల కోట్లను సేకరిస్తున్నామన్నారు.

**‘బయో షారా-
‘శక్తి’ పథకం**

దే శ ఆర్యగృహం నామ బహువచనం చే
కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రత్యేక దృష్టి పోలి
ముఖ్యంగా ముందువేరు, క్యాన్సర్ పోలి
వ్యాధులు వేగంగా పెరుగుతున్న సమస్యలను
రంగాన్ని అభివృద్ధి చేసేందుకు భారీ ప్రణాళిక
కేంద్ర ఆర్థిక సంస్థ నిర్వహణ కొనసాగిస్తున్న ప్రపంచ
బయట-స్థానాన్ని సాధించే రంగాన్ని పంపి
స్థానాన్ని కేంద్ర కార్యక్రమాన్ని ప్రజలందరినీ
గరిత కొనసాగిస్తున్న మూల్యాధారం, దేశం
పలు అసంక్రమిత వ్యాధుల బారిన ప
పెరుగుతోందని గమనించామని తెలిపి
నిర్దేశించి, నాణ్యతను జీవితం
ధారణ (బయటాకేంద్ర మెడిసిన్) కీలక
తదాన్ని ప్రపంచ స్థాయి బయట-స్థానా
లక్ష్మణం కేంద్ర కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించి

హైదరాబాద్ నుంచి పుణె, బెంగళూరు, చెన్నై వరకు

ఏడు హెస్పీడ్ రెల్ కారిడార్లు

హైదరాబాద్లోని పాత నగరాన్ని పునరుద్ధరించే ప్రయత్నం చేస్తున్నట్లు తెలుగు ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ప్రస్తుతం మంబయి-అహ్మదాబాద్ మధ్య హైవేపై కొన్ని కారిడార్లు, జిల్లాలు మధ్య కూర్చున్నట్లు, పశ్చిమ-రవాణా కారిడార్ల మధ్య కనెక్టింగ్ రోడ్లు కట్టించాలి. అంతేకాకుండా బెంగాల్లోని దామిని, గుజరాత్లోని సూరత్ మధ్య క్రాంతి రవాణా కారిడార్స్ మధ్య ముగిసే ముఖ్య ఆర్థిక హబ్గా తెలిపారు. అలాగే కొత్త పట్టణ కనదు రవాణా కారిడార్లు, రానున్న ఐదు సంవత్సరాలలో 20 జాతీయ జలమార్గాల కార్యాచరణను ప్రతిపాదించారు. 'సర్వాధికారాలకు సున్నత ప్రయోజనాలకు' అనుగుణంగా ప్రోత్సహించేందుకు ఏడు హబ్స్గా రైలుకారిడార్స్ అభివృద్ధి చేయాలి అన్నారు. అవి నగరాల మధ్య గ్రేట్ కనెక్టింగ్ లైన్లుగా ఉంటాయి. వీటిద్వారా ప్రధాన ఆర్థిక, సాంస్కృతిక కేంద్రాల మధ్య అనుసంధానం పెరుగుతుంది. ఇవి ప్రయాణ సమయాన్ని కుదించును, రోడ్డు మార్గం, ఇప్పటికే ఉన్న రైలు మార్గంలో రద్దీని తగ్గించును. ఇప్పుడు టైలర్, టైలర్ నగరాల్లో మధ్య సాగున్నాం. బియ్యం బాంబే వెళ్తున్నాం. అది కంటే ఆరుగంటల వరకు సమయాన్ని తగ్గించును, వీటిని నగరాల మధ్య కనెక్టింగ్ లైన్లుగా చేస్తే బెట్టెలో రూ.5వేల కోట్ల వ్యయం చేసేందుకు ప్రతిపాదిస్తున్నాం. ఛాలెంజింగ్ పట్టణాలకు ఆ ప్రణాళిక అమలు కాదు' సంగతులను, పరిణామ ప్రాతిపదికన ఆర్థిక మెకనిజం ఏర్పాటు చేస్తున్నాం.' అని నిర్మలా సీకారామం తెలిపారు.

ఏడు హెస్సీడ్ రెలు కారిడార్స్ ఇవే

ముంబయి-పుణె
పుణె - హైదరాబాద్
హైదరాబాద్ - బెంగళూరు
హైదరాబాద్ - చెన్నై
ఢిల్లీ - వారణాసి
వారణాశి - సిల్చి

તીકેવી... પેલિકેવી...

అర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ ఆదివారం పార్లమెంట్‌లో ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్‌లో తీసుకొన్న నిర్ణయాలతో కొన్ని రకాల పరిణామాలు, ఔషధాల ధరలు తగ్గి అందుబాటులోకి రానున్నాయి.

ధరలు తగ్గేవి ఇవే.

విదేశీ పర్యాటక ప్యాకేజీలు: వీటిపై ట్యాక్స్ కలెక్ట్ ఎటినార్డ్ (టిఎన్ఎస్)ను 2% శాతానికి తగ్గించారు.

విదేశీ విద్య: దీనిపై టీఎమ్ఎస్ లు లిబరలైజ్డ్ రెమిట్టెన్స్ స్కీం (ఎల్ఆర్ఎస్)కి కింద విద్యా ఖర్చు కోసం తగ్గించారు.)

ఆటోమోటర్ భద్రత, కొన్ని రకాల ఖనిజాలు: వీటిపై కస్టమ్స్ డ్యూటీలు 5% శాతం నుంచి 2% శాతానికి తగ్గించారు.

మూ ఆఫర్స్ రూపొందించారు: ఇందుకోసం ఆపవరమైన మేటియల్ దిగుమతిని ద్వూటీ రహితంగా ప్రకటించారు.

సోలార్ ప్యానెల్స్: వీటికి సంబంధించి కీలక మెటీరియల్స్పై 10% (బేసిక్ కస్టమ్స్ ద్వూటీలని) తొలగించారు.

ఎస్సెడ్ ట్రాన్సిమిషన్ పరికరాలు: వీటిపై బిసిడి తొలగించు.

క్యాపిటల్ గూడ్స్, క్రిటికల్ మిసరల్స్పై బిసిడి మినహాయింపు.

పశుక్షిగత వినియోగం కోసా వాడే పరికరాలపై బిసిడి 20% నుంచి 10% శాతానికి కుదించు.

క్యాన్సర్, అరుదైన వ్యాధులు, దయూబెజీటి చికిత్సకు వాడే 17 రకాల ఔషధాలపై బిసిడి తొలగించు.

మన దేశ తీరప్రాంతం నుంచి ప్రత్యేక ఆర్థికముండలి పరిధి పరకు ఉన్న నముద్ర జలాల్లో మన జాత్యు పట్టుకొన్న చేపలు.

అటు విద్యుత్తు ప్రాజెక్టులకు వాడే పరికరాలు.

విద్యుత్తు తయారాల్లో వాడే ట్యూబరీలు.

భారత్లో హవారయ్య స్పాక్స్ ఫోన్స్, ట్యాబ్ లెట్టెస్.

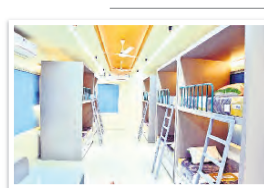
 విమానాల వి

ధరలు పెరిగివి

- ఆదాయపు వివరాలు సరిగ్గా చూపని వారికి విధించే జరిమానా 100% పెంపు జీవోకడం కేయిని చర్యానుసరిత ఇబ్బందు జరిమానా విధింపు
- పూర్వచ్ఛ్ ఆప్సున్స్ ట్రేడింగ్
- విలాసవంతమైన వాహనాలు, అల్లూవోల్, సిగరెట్లు, బీడియా, పాన్ మసాలా, గులాబి
- కాఫీ రోస్టింగ్, బ్రూవింగ్, వెండింగ్ యంత్రాలు
- కొన్నరకాల ఎరువులపై దిగుమతి ఫీజులను తొలగించారు. అమోనియం ఫాస్ఫేట్, అమోనియం నైట్రేట్ ఫాస్ఫేట్ వంటి వాటి ధరలు పెరగచ్చు.
- విల్లికరణకు వాడే పరికరాలు, కెమెరాలు ధరలు పెరిగి అవకాశం.

దేశవ్యాప్తంగా జిల్లాకో బాలికల హాస్టల్
ఐదు యూనివర్సిటీ టౌన్షిప్లు

లాజిస్టిక్స్ కేంద్రాలకు నమీవంలో 5 విశ్వవిద్యాలయ భవనాలు, ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేస్తుందని నిర్మలా శిక్షారామన్ వెల్లడించారు. భవనాన్ని నిర్మించే నివాస సౌకర్యాల, కరోనా ధన హాజరీ సదుపాయాలతో పాటు కనీస విద్యార్థులందరూ, కళాశాలకు ఉంటారని, దేశంపై ప్రంగా 15,000 కంటే ఎక్కువ పాఠశాలల్లో కంటింటి ల్యాబ్స్ను ఏర్పాటు చేయడానికి ముందంజులోని ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ కేంద్రాలను మద్దతు అందిస్తున్నట్లు తెలిపారు. 'జి' ల్యాబ్ హాస్టల్ ఉన్నత విద్యన అభ్యసించే అమ్మాయిలు, యువకులకు సురక్షితమైన, అందుబాటులో ఉండే వసతిని నిర్ధారించడంలో నమీయంపడతారు. తద్వారా అధునాతన శాస్త్రీయ విభాగాలలో విద్యార్థుల సహాయ మెరుగుపడవచ్చు' అని అన్నారు.

భారతీయ క్షినికల్ ట్రయల్ సెట్ల నెట్వర్క్ ఏర్పాటు

పశువైద్య కళాశాలలు, ఆసుపత్రులు, దయాగృహ్స్థి ప్రయాగశాలలకు రూప సంబంధిత మూలధన సమీక్షి వ్యవస్థ పథకాన్ని ఆమె ప్రకటించారు. గుజరాత్ జామినీగర్లలో ఆయుష్షి ఫార్మాసీలు, జిమివరీ వంటి ప్రయాగశాలలు, డిప్లొమావీజీ ఆయుష్షి వైద్య కేంద్రాన్ని అన్వేషించే చేస్తున్నట్లు మంత్రి ప్రకటించారు. వెయ్యి కంటే ఎక్కువ గర్భిణీలు పాదిన భారతీయ క్లినిక్ (బీఆర్ఎస్ సెటిల్ నెవర్మెంట్ ఏర్పాటు చేయనున్నట్లు పేర్కొన్నారు. డిప్లొమా గర్భిణీ కేంద్ర సహాయక పరికరాల ఉత్పత్తి పెంపొందించే ఆర్టిఫిషియల్ లింబ్స్ సహాయకాధునిక కర్పిత కార్పొరేషన్ అభివృద్ధి పరికరాల నిధులు కేటాయించనున్నట్లు ప్రతిపాదించారు. ప్రధాన మంత్రిలాగాజీ లాజిస్టిక్స్ సమీక్షించే 5 విస్తృతమైన మూల బోనీఫిషియల్ వార్డులు చేయడంలో సా ప్రభుత్వం రాష్ట్రాలకు వ్యవస్థ ఇస్తుంది. ఉన్నత విద్యకు సంబంధించి స్టైమ్ సన్వలలో ఎక్కువ గట్టి ఆధ్వర్యము చేయడం, ప్రయాగశాలలో చేసే చేయడం వల్ల విద్యార్థిని సహజ వయస్సు ఎదురు పుతాయ. అందుకే వయస్సుబిలిట్ గ్లాస్ ఫండ్లో గి, క్యాపిటల్ సెస్టిఫై డ్యూరా ప్రతి జిల్లాలో ఒక బాలికల హాస్టల్ వార్డులు చేయడం ముందే అని వెల్లడించారు.

గర్భణ శామిక్కు

రూ. **7.84** లక్షల కోట్లు

బెంగళోర్ రక్షణ రంగానికి కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ పెద్దపీట వేశారు. 2026-27 ఆర్థిక సంవత్సరానికి రూ.7.84 లక్షల కోట్లను రక్షణ రంగానికి కేటాయించారు. ఇది 2025-26 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రక్షణ రంగానికి కేటాయించిన బడ్జెట్లో పోలిస్తే చాలా ఎక్కువ. గతేడాది రక్షణ రంగానికి రూ.6.81 లక్షల కోట్లను కేటాయించిన రక్షణ రంగం గానీ కేటాయించిన మొత్తంపైన పన్నుదాయాన్ని రూ. 2,19,306 కోట్లుగా నిర్మలా సీతారామన్ నిర్ణయించారు. రెవెన్యూ వ్యయదాన్ని రూ.5,53,668 కోట్లుగా నిర్మలా చూడారు. ఇందులో రక్షణ రంగానికి చెందిన ఉద్యోగి పింఛన్లు రూ.171,338 కోట్ల కేటాయించారు. మూలపథ వ్య

విజి-జి- రామ్ జి పథకానికి

రూ.95,000 కోట్లకు పెగా కేటాయింపు

రాష్ట్రాలపై రూ.38,276 కోట్ల భారం

దేశ వ్యాప్తంగా నిరసనలు వెల్లువెత్తుతున్నప్పటికీ నరేంద్ర మోడీ ప్రభుత్వం వివిధామో జీ పథకాన్ని దూకుడుగా అమలు చేసేందుకే కుకటం కట్టకుండు. తాజాగా నమోదైన లోకేశ్ పబ్లికేషన్లలో వివిధామో జీ పథకానికి నిధుల కేటాయింపులు బలపించి, ఈ పథకం కింద రాష్ట్రాలపై 40% వాటా నిధులు పంపిణీ చేసా. 38,276 కోట్లు భారం మోపించి, ఈ పథకం అమలులోకి రానున్న నేపథ్యంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం వివిధామో జీ పథకానికి రూ.95,692.31 కోట్లు నిధుల మోతాన్ని కేటాయింపించి, అయితే మహాత్మాగాంధీ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకానికి (ఎంజీజీఎస్ఎల్ఆర్) కూడా రూ.30,000 కోట్లు కేటాయింపించి, దాదాపు 125 రోజుల పనిని హామీ ఇచ్చే వికస్లో భారత్ గ్యారంటీ ఫర్ రోజ్ గారం ఆజీవిక మిషన్ (గ్రామీన్) వివిధ రామో జీ, రెండు దశాబ్దాల కాలం నాటి యుపిఎ కాలం మహాత్మాగాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం (ఎంజీజీఎస్ఎల్ఆర్) 2005 పట్టిక కింద గ్రామీణ ఉపాధి పథకాన్ని భర్తీచేస్తుంది. వివిధామో జీ పథకం అమలు అయ్యే వరకూ మండిగో వసలు వూరి అయ్యే వరకూ ఎంజీజీఎస్ఎల్ఆర్ జీ పథకం కొనసాగితుండుని గ్రామీణ అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ అధికారులు బలీయజేశారు. బడ్జెట్ దాకుతున్నట్లో ప్రకారం గ్రామీణ అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ మొత్తం కేటాయింపులు గత ఆర్థిక సంవత్సరం కంటే నవంబరు అంచనా ప్రకారం రూ.1,86,995.61 కోట్లు స్వల్ప అధికంగా ఉంది. 2026-2027 సంవత్సరానికి భూపానరాలు శాఖకు కేటాయింపులురూ. 2,654.33కోట్లు కాగా, 2025-26లో రూ. 2,651 కోట్లుగా ఉంది. నవంబరు అంచనా ప్రకారం వ్యయం రూ.1,757.4 కోట్లుగా ఉంది. 2025-26 నుండి నవంబరు అంచనా ప్రకారం ఎంజీజీఎస్ఎల్ఆర్ అర్హులైన కార్మికులను కోసం రూ.8,000 కోట్లు కాగా, ప్రారంభంలో రూ.86,000 కోట్లు కేటాయింబడుంది. 2026-27 కోసం ఓపియం కేటాయింపులు రూ.19,000 కోట్లు కాగా, 2025-26 కాలంలో కూడా అదే మోతం కేటాయింపులు జరిగియ్యాలి.

వాస్తవ సమస్యలకు దూరంగా

స్వామిదీప్తి: కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ కేంద్ర 2024-27 ఆర్థిక సంవత్సరానికి ప్రవేశపెట్టిన కేంద్ర బడ్జెట్ దేశ రాజకీయ వేదికపై తీవ్ర పురు ములందరిని కదిపితే, అన్నాం, పశ్చిమ బెంగాల్, తమిళనాడు రాష్ట్రాల్లో ఇతరభాషా అనుబంధి ఎన్నికలను పరిశీలించి ఉంచుతామి. ద్వీపకాండ ప్రజాభివృద్ధి, లక్ష్యాలు పటిష్ఠ ఓటర్లకు మారు చేయడానికి బడ్జెట్ను మార్చడం ఒక అవకాశంగా మార్చు కుందన్న ఆలోచనలు అభివృద్ధి ముందు. అధికా వత్తం ఈ బడ్జెట్ను ఎన్నికల ద్వీపకా ముందుగుగా అప్ప వర్ధించగా, ప్రతికూల యాత్రం దీనిని దిశానీ, స్వతంత్ర తీని, ప్రజల వాస్తవ సమస్యలతో సంబంధం తీని బడ్జె ట్నుగా విమర్శించుచున్నాము. ముఖ్యంగా నిరద్యంగం, పెరు గుతున్న ఆదాయవత్తలు, వ్యవసాయ సంక్షోభం, సామాన్యుల జీవన వ్యయాలు వంటి అంశాలను ఈ బడ్జెట్ పూర్తిగా విస్మరించేయడం ఆరోపణలు బలంగా వినిపిం చున్నాయి. అంతర్యంతంగా పెరుగుతున్న, భోగ్ అనిపిజ్జి, ప్రపంచ రాజకీయ వ్యవస్థలో మార్పులు, భౌగోళిక రాజకీయ కుట్ర ఉద్ధిగతలు, ఎగుమతుల మందగించడం, రూపాయి విలువ వత్తనం వంటి ఎన్నో అంశాలు భారత ఆర్థిక వ్యవస్థపై ఒత్తిడి పెంచుతున్నాయి. ఇలాంటి కేకత సమయంలో బడ్జెట్ దేశానికి స్పష్టమైన దిశానిర్దేశం ఇవ్వాలి. బడ్జెట్, ఆదాయం దీనిలో, ఎన్నికలు జరగ గానీ రాష్ట్రాల్లో ఓట్లు అంచుకు రిస్కం పోవడం, నాధారణ ప్రకటనలకే పరిమితమైందని ప్రతిపక్షాలు విమర్శ. బడ్జెట్లో స్పష్టత లేకపోవడం వలనవచ్చే పక్షకర నేతలు ప్రధానంగా ప్రస్తావింపారు. అనేక సంక్షేప వివరణలు విషయంలో పక్షకానుసార ప్రధాన కేటాయింపులను వెల్లడించకుండా, మాలల గారడీ ప్రదర్శించి తప్పుయి మరొకటి నిలదీశారు. పెద్ద పెద్ద జాతీయ స్థాయి కార్యక్రమాలు పెద్ద ప్రస్తావింపారు, వాటికే అంత నిధులు కేటాయిస్తున్నామన్నది నిర్మల వక్రధా ప్రదస్తావించలేదు. అంతేకాదు, అవి విద్యంగా అమలవుతాయని బడ్జెట్లో ప్రవచనంలో స్పష్టంగా చెప్పారు. ప్రతి పక్ష వార్తీల నేతలు ఈ విషయాలను ప్రధానంగా ప్రస్తావిస్తున్నారు. ఇది వ్యతిరేకమేమనీ, ప్రజలను ఆయోమయం చేసి గురిపేసి ప్రవర్తనయిన వలల ప్రతిపక్షాలు అభిప్రాయమధ్యమని రుద్రంగం అంతం బడ్జెట్లో పూర్తిగా పక్కన వదిలిపాయి దనే విమర్శ అత్యంత ప్రతిపక్షమిది. దేశంలో యువత పెద్ద సంఖ్యలో ఉద్యోగాల కోసం ఎదురుచూస్తున్న పరిస్థితి ఉంది. విద్యావత్తలపై నిరద్యంగాలు పెరుగుతున్నాయి.

తెలుగురి రంగం ఆరించిన స్థాయిలో ఉపాధి
కోతతోంది. స్టాండ్‌గల వస్తువు, వైపుగా
అకాలియా ప్రసంగంలో ప్రస్తావించారు. వాస్తవ
ఉద్యోగాలు సృష్టించారు? అందుకు అనుసం
కార్యవరణం ఏమిటి? వంటి ప్రశ్నలకు సే
స్పంది ప్రధాన విమర్శకుడి ఒకటి. 'యితర పే
స్థాయి, కానీ చేతుల్లో నీ లేదు' అనే వా
బడ్డెల్లో పట్టించుకోలేదన్న భావన ప్రతి
బిందువు బిందువు వ్యక్తమైంది. ఆదాయం
ననుస్థు కూడా బడ్డెల్లో ప్రతిఫలించలేదన్న
నాయి. ఒక వైపు సంస్థను మరల సంపద
నాడు, మరో వైపు సామాన్య ప్రజల ధరలతో
నాడు. ఫలితంగా పాదాపుల తగ్గిపోయి
పెరుగుతున్నా, ఆదాయం కోల్పోయి
మార్పులు లేకపోవడంతో, మధ్యతరగతి, ఏ
జేడ వర్గాలు తీవ్ర ఒత్తిడి ఎదుర్కొంటు
ఉంటుంది పరిస్థితులు వస్తున్న ఉపశమనం లేదు
భిక్షతా చర్యలు బడ్డెట్‌లో స్పష్టంగా లేకపోయి
లను నిరాశకు గురి చేస్తున్నదని ప్రతిపక్షాలు
వచ్చాయి. సంస్థను మరల వివిధ రకాల
పుణ్య లభిస్తున్నాయని భావన, సామాన్య
లొలొలొలొ ఊహించి లేదనే ఆధిప్తయం బలం
వలెనున్న ప్రతిపక్ష నేతలు దయ్యబడ్డారు.
రంగంపై కూడా బడ్డెట్‌లో నిర్వహణ భూషణం
అనుసంబంధం వస్తుంది. రెండు ఆదాయం

[illegible]

రింగువారు, మూలాల నివృత్తి, దేశ తత్వం అన్న భావన ఈ బడ్జెట్‌లో విగ్ధింపంది ఆధిప్రాయపడ్డారు. ప్రాంతీయ సమతుల్యత అలంకార చర్యకు చక్కనిది. కన్నె రాష్ట్రాలకు బడ్జెట్‌లో తగిన ప్రాధాన్యత లభించలేదన్న ఆరోపణలు వినిపించాయి. ప్రాంతాల మధ్య అభివృద్ధి సృష్టకాసావన తగ్గిందే దిశగా బడ్జెట్‌లో స్వస్థమైన చర్యలు కనిపించవున్నట్లు విమర్శలు వచ్చాయి. దేశ సమగ్ర అభివృద్ధి కోసం అన్ని ప్రాంతాలను సమానంగా గూడదే తొలుతు అవసరం ఉందన్న విషయాన్ని ప్రతిపక్షాలు గుర్తు చేశాయి. బడ్జెట్‌పై పుష్కలమైన అసంతృప్తిని, విమర్శలను గమనిస్తే, నాలుగు అంతాల్లో తీవ్రంగా విపక్షమైందని స్పష్టమవుతుంది. మొదటిది, నిరుద్యోగం వంటి కీలక సమస్యలకు స్పష్టమైన పరిష్కారాల లేకపోవడం. రెండవది, ఆదాయ అసమానతలు, సామాన్యుల ఆర్థిక చక్కణలను పట్టించుకోకపోవడం. మూడవది, సరైవ్ మ పక్షంగా విమర్శించే స్పష్టత, పౌరచర్యత లేకపోవడం. నాలుగవది, దేశ భవిష్యత్తుకు స్పష్టమైన ఆర్థిక దృష్టి కొరం కనిపించకపోవడం. దేశ భవిష్యత్తుకు, పౌరుల ఆర్థిక భద్రతకు అవసరమైన అంతరాలను విస్మరించిన బడ్జెట్ ఎదురుకేసే ప్రశ్న తలెత్తుతున్నది. ప్రభుత్వం ఈ బడ్జెట్‌ను అభివృద్ధి, స్థిరత్వం, భవిష్యత్ లక్ష్యాల పేరుతో సమర్పించుకుంటున్నా. ప్రతిపక్షాల విమర్శలు దేశంలో ఒక పెద్ద పర్పు ఖావోద్మోహాలను ప్రతిబింబిస్తున్నాయి. ప్రజల రోజువారీ జీవితాల్లో ఎదురవుతున్న చక్కణలు, ఉద్యోగాల కొరత, పెదగుతున్న డెబ్బల, తగ్గుతున్న భద్రతా భావన వంటి అంశాలను బడ్జెట్‌లో ప్రతిబింబింపలేదన్న భావన బలపడుతోంది. నిజాని కి బడ్జెట్ అనేది కేవలం ఆదాయ-వ్యయాల పక్షం కాదు. అది దేశ తత్వం, సామాజిక దిశను నిర్దేశించే ముఖ్యమైన విధాన ప్రతికం. అలాంటి బడ్జెట్ ప్రజల నమ్మకాన్ని గెలుచుకుంటుంటే, స్పష్టత, పౌరచర్యత, ప్రజల వాస్తవ సమస్యలపై గట్టి దృష్టి అవసరం. ప్రతిపక్షాల విమర్శలు రాజకీయ గట్టిదాగా మారలేదు. కాకుండా, ప్రజల ఆదేశాల ప్రతి ద్వేషానికా కూడా మార్చాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ విమర్శలను ఎంతవరకు పరిగణనలో తీసుకుని భవిష్యత్ విధానాలను మార్చుకుంటారన్నదే ఈ బడ్జెట్ కలగజూస్తున్న యిందే కీలక అంశంగా మారుతుంది. బడ్జెట్‌లో కీలకాలు ఉంటే మొత్తాన్ని వాస్తవంగానే ఖర్చు చేస్తారా లేనట్లు జరగజోయే రాష్ట్రాల్లో ఓట్ల తీర్మానించినట్లు అచ్చిన సామర్థ్యంతో హామీలా అంది కలగలేనే స్పష్టమవుతుంది.

రాష్ట్రాలకు అన్యాయం

గ్రాంట్ల కింద రూ.1.4 లక్షల కోట్ల కేటాయింపులు
బడ్జెట్లో 16వ ఆర్థిక సంఘం సిఫార్సులు

సమృద్ధి : ఈ (206—27) ఆర్థిక సంవత్సరంలో రాష్ట్రాలకు గ్రాంట్ల కింద రూ.1.49క్షల కోట్లు కేటాయించింది కేంద్రం. ఆదినారం కేంద్ర బడ్జెట్ కేవలం సమృద్ధి కంటే ముందే తీర్చులా తీసారామనీ, 16వ ఆర్థిక కమిషన్ సాధనా ల మేరకు ఆర్థిక విధానంలో 41కాతం నిధులను ప్రతిపాదించింది. 'నిన్నటి ల విభజన ప్రకారం 41 కాతం కేటాయించాలంటూ 16వ ఆర్థిక సంఘం చేసిన ప్రతిపాదనకు మా ప్రభుత్వం ఆమోదించింది. ఈ మేరకు 206—27 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఫిస్కస్ కమిషన్ గ్రాంట్ల కింద రూ. 1.49క్షల కోట్లు కేటాయించాం. ఇందులో గ్రామీణ, పట్టణ స్థానిక సంస్థలలో పాటు వివత్తు నిర్వహణకు సంబంధించిన నిధులు ఉన్నాయి' అని కేంద్ర మంత్రి నిర్మలా శీతారామన్ అన్నారు. ఏప్రిల్ ఒకటి వరకు మనీ 16వ ఆర్థిక సంఘం ప్రతిపాదనల అనుభోక్తీ రానున్నాయి. సరేంద్ర మోదీ ప్రభుత్వం ఆధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఇది మూడో ఆర్థిక సంఘం. అంతకుముందు 14వ ఆర్థిక సంఘం కేంద్ర పన్నుల్లో రాష్ట్రాలకు 42కాతం సాగునీటి వంపిణీ చేయాలని ప్రతిపాదించింది. ఆ తర్వాత 15వ ఆర్థిక సంఘం కూడా రాష్ట్రాలకు కొన్ని సాగునీటిని ఇచ్చింది. అయితే, 16వ ఆర్థిక సంఘం మాత్రం పన్నుల నాటా కేవలం ప్రంరాష్ట్రాల మధ్య పర్వత విధానంలో రాష్ట్రాలకు 41 కాతం కేటాయించి ది. 1971 జనాభా లెక్కలను ఆధారంగా తీసుకోవాలని మేరకు నిర్ణయించ గా, కొన్ని రాష్ట్రాలు దీనిని ఆక్షేపించారని తెలిపాయి. మెరుగైన పద్ధతుల ద్వారా జనాభా నియంత్రణకు చర్యలు చేపట్టిన రాష్ట్రాలకు నష్టం కలుగుతుందని అందోలేక వ్యక్తం చేశాయి. ఫలితంగా 2011 జనాభా లెక్కలను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకొని కొంత పరివర్తన నిర్వహించినట్లు తెలిసాయి.

బడ్జెట్‌లో రాష్ట్రాలకు కేంద్రం నుంచి వనరుల బదిలీ

ಎನಿಮಿಂಎಂಫಿ ಸಂಘ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಸಂಸಾರಯಂ:2,874 ಕೆಟ್ಟು
ವಿಡೆಡಿಆರ್‌ಎಂಫಿ ಸಂಘ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಸಂಸಾರಯಂ:11,496 ಕೆಟ್ಟು
ಎನಿಡಿ ಸಂಘ ಪಾಕಿಷ್ಟಾನ್ ಗ್ರಾಂಪಂ:16,746 ಕೆಟ್ಟು
ವಿಡೆಡಿ ಸಂಘ ಪಾಕಿಷ್ಟಾನ್ ಗ್ರಾಂಪಂ:47,753 ಕೆಟ್ಟು
ರಾಷ್ಟ್ರಾಂಗಂಕೆಡಿ ಅಡಿಕ್ 275(1) ಕಿಂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ:1242.01 ಕೆಟ್ಟು
ಮಾಲಾಫಂ ಪಿಟ್ಟುಪದಲ ಕೆಂಸಂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ರೂಸಸಾರಯಂ
ಮಾಲಾಫಂ ಪಿಟ್ಟುಪದಲ ಕೆಂಸಂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ರೂ:1,86,000 ಕೆಟ್ಟು
ಕೆಟ್ಟು ದಿಮಾಂಡ ಕಿಂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ:15,000 ಕೆಟ್ಟು

ఆర్థిక సంఘం గ్రాంట్లు

పట్టణ స్థానిక సంస్థలకు గ్రాంట్లు/ప్రాథమిక భాగంరూ. 37,272 కోట్లు
పట్టణ స్థానిక సంస్థలకు గ్రాంట్లు/ప్రత్యేక మౌలిక సదుపాయాల కోసంరూ. 6,000 కోట్లు
పట్టణ స్థానిక సంస్థలకు గ్రాంట్లు/పట్టణీకరణ ప్రీమియం కోసం రూ.2,000 కోట్లు
గ్రామీణ స్థానిక సంస్థలకు గ్రాంట్లురూ. 55,909 కోట్లు
రాష్ట్ర విపత్ ప్రతిస్పందన నిధికి గ్రాంట్లురూ.22,574.10 కోట్లు
రాష్ట్ర విపత్ ఉపశమన నిధికి గ్రాంట్లురూ. 5,641.50 కోట్లు
రాష్ట్రానికి ఇతర శాఖాల నుంచి బదిలీ
కేంద్ర ప్రాయాజిత పథకాల రెవెన్యూరూ.5,20,333.39 కోట్లు
కేంద్ర ప్రభుత్వ రంగ పథకాల రెవెన్యూరూ.77,371 కోట్లు
ఇతర వ్యయ విభాగాల రెవెన్యూరూ.11,201.13 కోట్లు
మూలధన బదిలీలురూ.102.01 కోట్లు

బ్యాంకింగ్ రంగంపై ఉన్నత స్థాయి కమిటీ

స్వామిశ్రీ : వికసిత భారత్ విజన్లో భాగంగా బ్యాంకింగ్ రంగంపై ఉన్నత స్థాయి కమిటీ ఏర్పాటు చేయవచ్చన్నా కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్దేశా సీతారామన్ బడ్జెట్ ప్రసంగంలో వెల్లడించారు. ఈ కమిటీ ద్వారా బ్యాంకుల విలీనం, ఈ రంగంలో కార్పొరేషన్లు, విదేశీ పెట్టుబడులు ఆశంపై పరిశీలించే అవకాశం ఉన్నట్లు భావిస్తున్నారు. ఈ కమిటీ భారత బ్యాంకింగ్ రంగాన్ని సమగ్రంగా పరిశీలించడానికి, సంస్కరణల ఆధారిత చట్ట తయరించే దశకు మార్గం సుగమం చేయడంపై అభ్యుదయ చేస్తుందని నిర్దేశా సీతారామన్ తెలిపారు. భారత బ్యాంకింగ్ రంగం పటిష్టతను బ్యాలెన్స్ షీట్లు, లాభదాయకతలో చారిత్రాత్మక గరిష్టాలు, మెరుగైన ఆస్తిని బ్యాలెన్స్ (ఆస్తి నాణ్యత) 98 శాతం కంటే ఎక్కువ విస్తరణతో వినియోగించేదని సీతారామన్ చెప్పారు. ఈ తరుణంలో బ్యాంకింగ్ రంగం సంస్కరణల ఆధారిత చట్ట ద్వారా కోసినాగడానికి అవసరమైన చర్యలు నుంచి భవిష్యత్ దృష్టితో మూలాంశం చేయడానికి మనం సరైన స్థితిలో ఉన్నామనారు.

సాగుకు 'ఎఐ' సాయం

[illegible]

బడ్జెట్‌లో పర్యావరణ పరిరక్షణకు ప్రాధాన్యం

సేవారంగం విస్తరణతోనే
ఎకసిట్ భారత్ సాధ్యం: నిర్మల

న్యూఢిల్లీ : రెండ్ర బడ్జెట్ ద్వారా దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు కులంపడే పేరేం ఇవ్వడమే తమ ప్రధాన లక్ష్యమని కేరంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామయ్య స్పష్టం చేశారు. బడ్జెట్ అనంతరం నిర్వహించిన మీడియా సమావేశంలో ఆమె మాట్లాడుతూ, దీర్ఘ కాలిక అభివృద్ధికి నిర్మాణాభివృద్ధి, సంస్కరణలు, టెక్నాలజీ వినియోగం, నగరాల అభివృద్ధి, స్వదేశీ తయారీకి ప్రాధాన్యం ఇవ్వన్నామని వివరించారు. ఆర్థిక వృద్ధి నిలకడగా కొనసాగాలంటే పటిష్ఠమైన వికేంద్రీకృత అవసరం. అందుకోసం నిర్మాణాభివృద్ధి సంస్కరణలు ఇప్పటికే ప్రారంభించాం. అవి నిరంతరం కొనసాగుతాయి. ఉత్పాదకత పెంపొంది, ఉపాధి అవకాశాలు విస్తరించాలనే లక్ష్యం. ప్రభుత్వం పనిచేస్తోంది అని ఆమె చెప్పారు. 21వ శతాబ్దం పూర్తిగా టెక్నాలజీ ఆధారితమైందని, ఆ టెక్నాలజీ ప్రయోజనాలను నామన్యూడికి చేరేలా చర్యలు తీసుకుంటామని తెలిపారు.

కొలి సుమారు రూ.1,000 కొట్టే మద్దతు
 కింద, మూడో డిజి నగరాంపై
 ప్రత్యేక దృష్టి ఉంటుందని ఆవిరించారు.
 ఎల్లప్పుడు కొత్త, సమీకర్షక రంగాలపై కూడా
 ప్రభుత్వం ఖర్చు చేస్తూ సాంచింది. సమీకర్షకమైన
 సాఫ్ట్వేర్ ద్వారా దేశీయ ఉత్పత్తి సామర్థ్యం పెంపు
 సాంకేతిక స్వావలంబ సాధన లక్ష్యమని
 చెప్పారు. ఎల్లప్పుడూ కమిటీసెంట తయారీ కోసం
 రూ.40,000 కొట్టే ప్రత్యేక పథకం తీసుకుంటున్నట్లు
 ప్రకటించారు. దీని ద్వారా దిగుమతిపై
 ఆధారపడకుండానే దేశీయ తయారీ పెరుగుతుం
 దని ఆశాభావం వ్యక్తం చేశారు. అరుదైన ఖనిజాలను
 కలిపి ఇతర వనరుల దేశంలోనే తీర్చుకునే
 దుకు ప్రత్యేక కారిడార్లు ఏర్పాటు చేస్తున్నామని
 తెలిపారు. ఒడిశా, కేరళ, ఆంధ్రప్రదేశ్, తమిళనా
 డులో కారిడార్లు ఏర్పాటు చేస్తామని చెప్పారు. ఈ
 ఖనిజాల ఆన్లైన్, ఓఫ్లైన్ ద్వారా దిగుమతు
 పై ఆధారపడి తీర్చారు. మ్యూగ్గిట్లు, ఇతర కీలక
 వస్తువుల తయారీలో స్వయం సమృద్ధి సాధిస్తాం
 అని వివరించారు.

ప్రతి నగరానికి ఏటా సుమారు రూ.1,000 కోట్ల మద్దతు

నగరాల అభివృద్ధికి బడ్జెట్లో ప్రత్యేక ప్రాధాన్యత ఇచ్చామని ఆర్థిక మంత్రి పేర్కొన్నారు. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు నగరాల్లో ఇంజనీషను, ముఖ్యంగా ట్యూర్2, ట్యూర్3 నగరాలు, అలయ బహుభాషాలో మౌలిక పనుల నిర్మాణ బలోపేతం చేయాలన్న అవసరం ఉందన్నారు. ఈ నేపథ్యంలో సీటీ ఎకనామిక్ రీజియన్స్ (సీఇఆర్) ఆధారంగా నగరాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలు రూపొందిస్తాయని చెప్పారు. ప్రతి ప్రాంతానికి బడ్జెట్లో రూ.5,000 కోట్ల కేటాయింపు చేయనున్నట్లు వెల్లడించారు. 'ప్రతి నగరానికి సంతృప్త

స్వార్థా రంగంలో వరితీక్షణులకు ఊతమివన్నా, స్వార్థా రంగంలో కొత్త అవకాశాలు కల్పిస్తున్నవి చెప్పారు. దేశమన్నా 21 జిలాలన్నా అభివృద్ధి చేపట్టడంతో పాటు, ఆధునిక అగ్రమహాపక పరికరాలు, దీర్ఘమైన భయంలో ఉన్నట్లంటే దేశంలో ఎంతోమంది మధ్యతర తరహాలో ఉండేవారు. దిగుమతులకు తోడ్పడేలా మూడు కొత్త కెమికోట్ పార్కులు ఏర్పాటు చేయనున్నట్లు ప్రకటించారు. వేలమిలియన్లకు పై, 10,000 కంటే ప్రత్యేక నిధి కేటాయింబి చిన్న, మధ్య తరహా పరిశ్రమలకు అత్యుక్త బలాన్నిస్తున్నవి చెప్పారు. ఖాదీ, చేతత ఉత్పత్తులకు ప్రోత్సాహం, యువతలకు సెంట్రల్ లీడర్స్, ఉన్నత విద్య, ఉపాధి అవకాశాల పెంపు ద్వారా వినిపిస్తే భారత్ లోకాన్ని సాధిస్తున్నవి తెలిపారు. సేవారంలో విస్తరణ దేశాభివృద్ధికి కీలకమని ఆమె పేర్కొన్నారుమనము.

బడ్డెట్ అంచనాను ప్రకారం 202627లో వాడెండ్ దిగిపోతూ 3.66 లక్షల కోట్లు, మొత్తం పోయిన రూ.53.5 లక్షల కోట్లూ ఉండనుంది. కేంద్రానికి నికర పన్ను ఆదాయం రూ.28.7 లక్షల కోట్లూ అంచనా వేశారు. స్కూలు మార్కెట్ అప్పులు రూ.17.2 లక్షల కోట్లు, నికర ఆదాయం రూ.11.7 లక్షల కోట్లు ఉంటాయని తెలిపారు. ఆర్థిక లోటు వేయడంతో 4.3 శాతంకా ఉండనుంది అంచనా చేశారు. అప్పు కిన్నీ దిగిపోతూ 55.6 శాతానికి తగ్గుతుందని పేర్కొన్నారు. మొత్తంగా బడ్డెట్ లెక్కా లో, సుదీర్ఘ తయారీ, నిగూల ఆభివృద్ధి, పర్యావరణ పరిరక్షణ, ఉపాధి సృష్టి వంటి అంశాలకూ నమగ్ర ప్రాధాన్యం ఇచ్చిందని, దీని ద్వారా దేశం కేంద్రీకీ భారత్ దిశగా మేగంగా ముందుకెళ్తుందని పేర్కొని ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ స్పష్టం చేశారు.

మధ్యతరగతికి నిరాశ..
అదాయ పన్ను తగ్గింపు లేనట్లే..

హాస్యద్వీప : ఆదాయపు పన్ను తగ్గింపు కోసం అలాగా ఎదురుచూసిన చేతన జీవులకు ఈ బడ్జెట్ నిరాశపర్చింది. ఈ బడ్జెట్లో ఆర్థిక మంత్రి నిర్దుట సీతారామన్ కొత్తగా పన్ను మినహాయింపులు ఏమీ ప్రతిపాదించలేదు. అయితే విధానపరమైన అంశాల్లో మౌళిక ఊడల లింగించింది. బదిలీ1, బదిలీ2 ఫైలింగ్కు జూలై 31 వరకు గడువు ఇచ్చారు. ఆదాయంగా నాన్ ఆడిట్ బిజినెసులు, (ట్రస్ట్ బడ్జెట్ ఫైలింగ్కు ఆగస్టు 31 వరకు గడువు పెంచారు. రివెన్యూ ట్యాక్స్ రిటర్న్స్ల దాఖలుకు గడువును డింబించి 31 నుంచి మార్చి 31కి పొడిగించారు. ఇక 2025లో ప్రతిపాదనలను ఆదాయపు పన్నుపై చట్టం 2026 ఏప్రిల్ 1 నుంచి వాస్తవరూపం దరించనన్నట్లు వెల్లడించారు. రికార్డ్ సమయంలో ఈ ప్రభుత్వ పన్నుల కోడ్ను పూర్తి చేసినట్లు ఆర్థిక మంత్రి తెలిపారు. ఎందులో ఆదాయపు పన్ను నిబంధనలను మరింత సరళీకరించే చేసినట్లు చెప్పారు. కొత్త చట్టాన్ని ఆర్డర్ చేసేమని చెప్పారు. పన్ను చెల్లింపుదారులు, కొత్త చట్టాన్ని ఆర్డర్ చేసేకొని వారికి తగ్గిన సమయం ఇస్తామన్నారు. ఇక కొత్త, పాత పన్నుల అమర్చాల్లోని స్టాంబల్స్ బలాంబి పన్నులు లేవని ఆర్థిక మంత్రి తెలిపారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం నెక్సార్లపై (ట్రాన్సాక్షన్ ట్యాక్స్ (ఎస్టీఓ) లో కీలక మార్పులు చేసినది. పూర్వచక్ర మీద ఈ పన్నును 0.02 నుంచి 0.05 శాతానికి, ఇక ఇన్ఫ్లెన్స్ (ఓమి) ఎంపై పన్నును 0.15 శాతానికి పెంచింది. షేర్ బ్రెజ్లింగ్కును క్యాబులీటర్ గియూస్కు వరిగణించి పన్ను విధిస్తామని ఆర్థికమంత్రి ప్రకటించింది. విద్యార్థులు, డిజి ట్రాఫిక్మన్లో, రి లోకేటివ్ ఎన్వైర్మెంట్ వంటి విన్న పన్ను చెల్లింపదగ్గ కోసం ఆనెలనెలలు ఫారం అందజేసి డిస్కంట్ వరకూని ప్రతిభాపరమార్థుల మంత్రి చెప్పారు. నెవ్వారి ఆస్తుల విక్రమంలో టిడిఎన్ కోసం కొత్త నిబంధన తీసుకొచ్చారు. స్థిరాస్తి విక్రయాలపై స్టాంక్ కొనుగోలుదారులను పని టిడిఎన్ వసూలు చేస్తారు. వదిలి టూర్ ప్యాకేజీ లపై టిడిఎన్ను 5%, 20% నుంచి 2 శాతానికి కుదించారు. మోటార్ ల్యాక్సిడెట్లో వచ్చే క్రియమంపై ఆదాయపన్నును ఎత్తివేశారు.

‘ఆహారం, ఎరువులు, ఇంధన’
కేటాయింపులపై కోత!

న్యూఢిల్లీ : కేంద్ర ప్రభుత్వం 2026-27 ఆర్థిక సంవత్సరానికి అత్యంత ప్రాధాన్యతా రంగాలైన ఆహారం, ఎరువులు, ఇంధన నున్నట్టి కేటాయింపు వల్ల కోత విధించింది. తాజాగా నమర్చించిన బడ్జెట్లో వీటిపై ప్రభుత్వ వార్షిక నున్నట్టి వ్యయం 4.47 శాతం తగ్గించిన కారణంగా 4.4, 10.495 కోట్ల మొత్తానికే చేరుతుందని అంచనా. 2026 కేంద్ర బడ్జెట్ ప్రకారం...2025 26 ఆర్థిక సంవత్సరానికి ఆహారం, ఎరువులు, ఇంధన నున్నట్టి 4, 29, 735 కోట్లకు అంచనా వేయబడింది. రాబోయే ఆర్థిక సంవత్సరం 2026 ఏప్రిల్ నుండి ప్రారంభమయ్యే ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఆహార నున్నట్టి 4, 27, 629 కోట్లకు అంచనా వేయబడింది. ఇది ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరానికి నవంబరు 1 నుంచి అంచనా కంటే తక్కువగా ఉంది. 2, 28, 154 కోట్లకు కేటాయింపు జరిగింది. ఆహార నున్నట్టి ప్రధాన వ్యయం ప్రధానమంత్రి

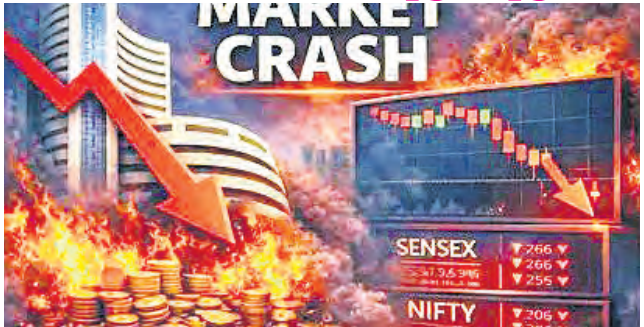
నగరీద కల్యాణ్ అన్న యోజన (పిఎంజీఐఎస్సె) కింద ఉంది. కాగా ఈ వధకం లింగం కేంద్ర పథకంలో రూ.81 కోట్లకు పైగా వివిధరూపల ఉపకర ణ్లను సప్లయ చేసినది. రెండవ ప్రధాన సప్లయం ఎరువుల సబ్సిడీపై ఉంది. ఇది వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరం నవంబర్ నాటి రూ. 1,70,805 కోట్ల కంటే తక్కువగా ఉండినవెదింది. 2025-26 ఆర్థిక సంవత్సరంలో నవంబరు అందనా

రూ.1,86,460 కోట్లు. మొత్తం సబ్సిడీ యారి రూపాయ రూ.1,66,805కోట్లు అంచనా వేయగా, యూరూరూ యేతర ఎరువులకు 2027 ఆర్థిక సంవత్సరం కాలంలో రూ.54,000 కోట్లుగా అంచనా వేయబడింది. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరం కేసీసం నవంబరు అందనా రూ.15,121 కోట్లుగా 2026-27 ఆర్థిక సంవత్సరానికి పైటలో ఉంది సబ్సిడీ తక్కువగా రూ.12,085 కోట్లకు ఉంటుంది అంచనా వేయబడింది.

కుప్పకూలిన సెన్సెగ్నా

స్టాక్ మార్కెట్స్పై 'పన్ను'
ఎఫెక్ట్- 1500 పాయింట్లు
పతనం

ముంబయి: దేశీయ మార్కెట్ నూచీలు భారీ న స్టాల్లో ముగిశాయి. బడ్జెట్ కంపెనీల బైబియోక్రెట్ పన్ను విధించడంతో పాటు ప్యాపర్స్ పై ట్రేడింగ్ పై సెక్యూరిటీ ట్రాన్సాక్షన్ ట్యాక్స్ ను (ఎన్ సీఐ) నుంచి దం మార్కెట్ ను కుదపేసింది. ఒక డహర్ సెక్యూర్టీ 2000 పాయింట్లపైగా వతనస్పంది. చివరకు సెక్యూర్టీ 1546 పాయింట్లు వతనస్పంది 80,722 వద్ద స్థిరపడింది. నిష్ఠి 495 పాయింట్లు స్పష్టమై 2, 4,119 పాయింట్ల వద్ద ముగిసింది. బడ్జెట్ నేపథ్యంలో ఆదివారం అయినప్పటికీ పని చేసిన మ ర్యాట్లు. ముంబయి సెక్యూలను మిగిలాయి. బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టడానికి ముందు ప్యాట్లగా ట్రేడింగును సూచిల్. ఎన్ సీఐలో ప్రసూపన తర్వాత సెక్యూర్టీకి జారుకున్నాయి. స్టాక్ మెన్ఫెస్టేట్లో లిస్టులు ఉండే సెక్యూరిటీలను కొనుగోలు, ఉమ్మడిగా చేసినట్లవును 0.02 గన్ను ఎన్ సీఐలో దీనిని బడ్జెట్ తో 0.12 శా తం నుంచి 0.05 శాతానికి పెంచారు. ఇక, ఆ ష్టన్ టీమీయంపై ఎన్ సీఐలోని 0.15 శాతానికి పెంచారు. ఆ బెబియోక్రెట్ మూడవ ర లాభానికి మరీ

[illegible]

దాశరథి

అగ్నిధారకు అద్దడు

వట్టికోట జీవితం అనుభవాల పాఠశాల. పేద రికం, అణచితోత, కార్మికుల బాధలు, రైతుల కన్నీళ్లు... ఇవన్నీ అతని రచనలకు ప్రాణం పోశాయి. ఈ అభ్యుదయ దృక్పథం నాటి నిజాం పాలకుల నన్ను లేచింది. ప్రజల పక్షాన నిలబడి రాష్ట్ర నాడనే కారణంతో అతన్ని జైలుకు నెట్టారు. 1948లో దాశరథి కృష్ణమాచార్యతో కలిసి నిజా మాజాన్ జైలులో మూడు నెలలు గడిపాడు. ఆ జైలు జీవితం ఇద్దరి మధ్య గాఢమైన మైత్రికి నాంది పలికింది. దాశరథి తన ప్రసిద్ధ కావ్యమైన ‘అగ్నిధార’ను వట్టికోటకు అంకితం చేస్తూ, ఆయనను త్యాగమూర్తిగా, పేద జనులకు ఆత్మీయ మూర్తిగా ప్రశంసించాడు.

దాశరథి తన కవితలో, వస్తులను మంచి ఆశాభర్త ఉంటే, పదమూడో ఆశ్వాసం వట్టికోటను అభివర్ణిస్తాడు.

‘చేవునిపై భక్తిలేకున్నా జీవులపై భక్తి ఉన్నవాడు; తాను తీసుకున్నా

ఇతరులకు అన్నం పెట్టగలవాడు.

జైలు గోడల మధ్య కేటేవిలాసంగా ఉండగలవాడు’ అంటూ వట్టికోటను మన కళ్ళ ముందు ఉంచుతాడు.

‘అతని కలం వజ్రాయుధం, అతనిది స్వాయువధం;

అతన్ని మృత్యువు ‘ప్రేమించింది’ అంటూ బాధపడతాడు. అదే సమయంలో..

‘అయినా ఎంతదూరం పోతాడతడు ?

మన హృదయాల మధ్యపెండ్లికొంద

దోచాడతనిని జరుపుతుంటాడు.

నీడలా వీడక మనవెంట వుండి

వేడివేడి అలోచనల పాయలను అందిస్తాడు.

ఎక్కడ ఘోషం వున్నా, బుద్ధుడిలా

ఏగి, తోచిందా నాం చెస్తాడు.

అతడు ప్రజల మనిషి;

అతడంటే చుట్టూలకు కసి

అబద్ధానుబంధాల వారిటి తలావ్ ఆవాస్’ అంటూ నివాహిస్తుంటారు.

‘అతనిదే సాధ్యమైన జీవితం

అతనికి అగ్నిధార అంకితం’ అంటూ తన పుస్తకాన్ని ఎందుకు వట్టికోటకు అంకితమిచ్చాడో వివరిస్తాడు. వట్టికోటను ఇంత కంటే గొప్పగా ఎవరు

అవిష్కరించగలుగుతారు? మహాకవి శ్రీశ్రీ తన

‘మహా ప్రస్థానం’ పుస్తకాన్ని కొంపెల్ల జూర్యసభా

పుకు అంకితం ఇవ్వడంలో చూపిన విజ్ఞతను,

వట్టికోటను ఎన్నుకోవడంలో దాశరథి కనబరిచాడు.

ప్రజల కోసం కలం పట్టిన ‘వట్టికోట’

తెలంగాణ సాహితీ చరిత్రలో ప్రజాసాహిత్యానికి పునాదులు వేసి, దానికి స్పష్టమైన దిశనిచ్చిన అరుదైన రచయిత వట్టికోట ఆశ్వాసస్వామి. ఆయన ఒక రచయిత.. పాత్రికేయుడు.. ప్రచురణకర్త.. ఉద్యమకారుడు.. కమ్యూనిస్టు నేత... అన్నిటిని మించి, ప్రజాజీవితంతో విడదీయరాని బంధం ఏర్పరచుకున్న అభ్యుదయవాది. సాహిత్యం అలంకారంగా కాక ప్రజల జీవితాన్ని ప్రతిబింబించే ఆయుధంగా ఉండాలన్న నమ్మకాన్ని తన జీవితం మొత్తంలో ఆచరణలో పెట్టిన ప్రజల మనిషి. ప్రజల కోసం కలం పట్టిన మానవతావాది వట్టికోట 1915 నవంబరు 1న నల్లగొండ జిల్లా నకిరేకల్ సమీపంలోని చెరువు మూడారం గ్రామంలో సీంహా ప్రసాదు, రామచంద్రాచార్యులు దంపతులకు జన్మించాడు. చిన్ననాటి నుంచే కష్టాలను అనుభవించాడు. తండ్రి చిన్న పయనులోనే మరణించడంతో కుటుంబ భారం అతని భుజాలపై పడింది. హోటల్ కార్మికుడిగా జీవితం ప్రారంభించిన వట్టికోట, పొట్టకూటి కోసం శ్రమిస్తూ కూడా చదువును వదలేయి. సీతారామరావు అనే ఉపాధ్యాయుడి వద్ద వంటపని చేస్తూ చదువు, సాహిత్యాభ్యాసం కొనసాగించాడు. ఉర్దూ, తెలుగు, ఇంగ్లీషు భాషలను స్వయంకృషితో నేర్చుకోవడం అతని జీవితంలో కీలక మలుపు. అదే స్వయంకృషి అతన్ని సామాన్య కార్మికుడి స్థాయి నుంచి ప్రజాసాహిత్య నాయకుడిగా ఎదగడానికి దోహదపడింది. భాషావరిజ్ఞానం వట్టికోటకు వృత్తిగా రంగంలోకి ప్రవేశానికి మార్గం చూపింది. సురవరం ప్రతాపరెడ్డి స్థాపించిన ‘గోలోకం’ పత్రికతో ప్రాథమిక ప్రావీణ్యం వచ్చింది. సమకాలీన రాజకీయ-సామాజిక పరిణామాలను దగ్గరగా గమనించాడు. అక్కడే అతని ఆలోచనలు మరింత పదునెక్కాయి. రచయితగా కాకుండా ప్రచురణకర్తగా మారి, ప్రజల్లో చదువుపై ఆసక్తి పెంపొందించేందుకు కృషి చేశాడు. ప్రజలకు పుస్తకాలు అందుబాటులో ఉండాలని అన్న భావన అతని జీవిత ధ్యేయంగా మారింది. పుస్తకాలను ప్రచురించడం మొదలుపెట్టాడు. ఆ పుస్తకాలను ఊరూరా తిరిగి విక్రయించడం ద్వారా చదువును ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్లాడు. సురవరం ప్రతాపరెడ్డి ‘వైందవ ధర్మవీరులు’, కాశోజీ నారాయణరావు ‘నా

గొడవ’ వంటి రచనలు తొలిసారిగా వెలుగు చూసింది ఇక్కడే. వట్టికోట కొంతకాలం ‘ధర్మరాజు’ అనే కలంపేరుతో కూడా రచనలు చేశారు.

‘ప్రజల మనిషి’.. రాజకీయ నవలకు నాందిపాక్కం

1955లో వెలువడిన ‘ప్రజల మనిషి’ వట్టికోటను తెలుగు సాహిత్యంలో శాశ్వతంగా నిలిపిన నవల. ఇది ఒక కథ. సమాజపు పరిణామ చరిత్ర. నిజాం పాల

నలో తెలంగాణ గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో భూస్వామ్య దోపిడీ ఎలా పనిచేసిందో, ఆ దోపిడీకి ఎదురుగా సామాన్యులు ఎలా ఎదిగాడో ఈ నవల అత్యంత సహజంగా చూపిస్తుంది. కంటిరవం అనే సాధారణ వ్యక్తి ప్రజల మనిషిగా మారే క్రమం నవలలో అద్భుతంగా చిత్రీకరించాడు రచయిత. ఇక్కడ కంటిరవం ఒక్కసారిగా నాయకుడిగా మారడు. అనుభవాలు ద్వారా, అవమానాల ద్వారా, పోరాటాల ద్వారా అతని చైతన్యం పెరుగుతుంది. ఇదే వట్టికోట రచనల ప్రత్యేకత. నాయకులు ఆకాశం నుంచి దిగివచ్చినవారు కాదు.. సమాజంలోనే రూపుదిద్దుకుంటారు. ‘గంగు’ నవలలో నాగభూషణం, అంతమ్మ, నూజాత, నీలవేణి వంటి పాత్రలు కమ్యూనిస్టు భావాల వైపు ఆకర్షితులయ్యే ప్రక్రియను వట్టికోట అత్యంత సహజంగా చూపించారు. సిద్ధాంతం బోధనగా కాకుండా, జీవన అనుభవంగా మారే విధానాన్ని ఆయన కథన శైలిలో చూస్తాం. నిజాం పాల నలో ప్రజల పక్షాన నిలబడినందుకు వట్టికోట అనేక సార్లు జైలుపాలయ్యాడు. ఆ జైలు జీవితం ఆయనకు మరో పాఠశాల. ‘జైలు లోపల’ కథల్లో నేరం – శిక్ష అనే భావనను ఆయన మానవీయంగా విశ్లేషించారు. నేరస్థులు సహజంగా చెడ్డవాళ్లు కాదని, సమాజపు పరిస్థితులే వారిని అలా మార్చుతాయని వట్టికోట నమ్మకం ఈ కథల్లో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

వట్టికోట సాహిత్యాన్ని, ఉద్యమాలను వేరు వేరుగా చూడలేం. ఆయన జీవితంలో రెండింటి సమప్రాధాన్యం ఉంది. వట్టికోట జీవిత సాహిత్యం.. ఉద్యమం మధ్య ఉన్న లోతైన సంబంధాన్ని స్పష్టంగా చూపిస్తుంది. ఆయన దృష్టిలో సాహిత్యం వివేచన కాదు, అలంకారం కాదు. అది ఓడితల వక్షాన నిల

బడి ప్రశ్నించే శక్తి. అధికారానికి తలవంచని సాహిత్యమే నిజమైన సాహిత్యం అన్న భావనను ఆయన తన రచనల ద్వారా నిరూపించాడు. సాహిత్యం బాధలను వర్ణించడానికే పరిమితం కాకుండా, ఆ బాధలను ప్రశ్నలుగా మార్చి, ప్రశ్నలను ఉక్తిమంగా మలచాలని ఆయన విశ్వసించాడు. అందుకే ఆయన రచనలు ప్రజల్లో చైతన్యం నింపాయి. ఆంధ్ర మహాసభ సభ్యుగాండ జిల్లా అధ్యక్షుడిగా, కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకుడిగా ఆయన ప్రజలను సంఘటితం చేశారు. కడివెం డిలో దొడ్డి కొమరయ్య ఊరేగింపుపై జరిగిన కాల్పుల తర్వాత నిజనిర్ధారణకు వర్తజ్ఞునియ్యడం వెంట తీసుకుని వెళ్లడం ఆయన ధైర్యానికి ఉదాహరణ. నాటి తెలంగాణ సమాజం రెండు మైలు నుంచి నెలిగిపోతుంది. ఒకప్పుడు బ్రిటిష్ వలసవాదం, మరోప్పుడు భూస్వామ్య వ్యవస్థ, మీర్ ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్ అగ్రఖానంలో ఉన్న పీఠమండే నిర్వాణంలో అనేకస్థాయిల దోపిడీ పనిచేసింది. సాంఘికమైన భూమి, రెండు ప్రధాన నదులు ఉన్నా, ఆధునిక నీటిపారుదల సౌకర్యాలు లేని పరిస్థితి. విద్య, వైద్యం, రవాణా అవకాశాలు లేని సమాజం. ఈ పరిస్థితుల్లో మానసిక, శారీరక శ్రమల మధ్య ఉన్న అసహజ విభజనను చెరిపివేయాలన్న అవసరాన్ని వట్టికోట ముందుగానే గుర్తించాడు.

వట్టికోట కేవలం నవలా రచయిత మాత్రమే కాదు. ‘కనువిప్పక’ నాటికతో రాం వద్దాలయ్య ఏకాంకిక రాసి దిగివచ్చి సాహిత్యానికి సేవ చేశాడు. ‘అంతా ఏకమైతే’, ‘అలు కూలి’, ‘గాలి పటం’, ‘పరిసరాలు’, ‘పరిగె’ వంటి కథలు తెలంగాణ ప్రజాజీవితాన్ని ప్రతిబింబించే అద్భుతాలేవి. 1940ల రాజకీయ-సామాజిక ఉద్యమాల నేపథ్యంలో ‘గంగు’ నవల రాసి, ఆ కాలపు పోరాటాలను సాహిత్య చరిత్రలో నిలిపాడు.

చారు. ఆయన దాద్రునికతకు ఇదో ఉదాహరణ మాత్రమే. ఇరవయ్యవ శతాబ్దపు తొలి అర్థభాగంలో, తెలంగాణ వంటి వెనుకబడిన ప్రాంతం నుంచి వట్టికోట వైతాళికుడిగా ఎదగడం సాధారణ విషయం కాదు. బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో పుట్టడం మినహా ఆయనకు ఎలాంటి వారసత్వ ప్రయోజనాలు లేవు. ఉన్నత విద్య లేదు, ఆస్తి లేదు, అధికార సంబంధాలు లేవు. అసన్యసాధ్యమైన కృషి.. అంతంతనే పట్టుదల మాత్రమే ఆయనకు ఉన్న నిధి. హోటల్ కార్మికుడిగా ప్రారంభమైన జీవితం రచయితగా, ప్రచురణకర్తగా, ఉద్యమకారుడిగా ఎదగడం తెలంగాణ సాహిత్య చరిత్రలో ఒక అపూర్వ ఉదాహరణ. భాషా సాహిత్యం నుంచి పౌరసామ్య వరకూ ఆయన చేసిన సేవలు విస్తృతమైనవి. 1961 ఫిబ్రవరి 6న నేత్రం 46 ఏళ్ల వయసులో వట్టికోట ఆశ్వాసస్వామి మరణించారు. కానీ ఆయన కలం ఆగలేదు. తెలంగాణ ప్రజాసాహిత్యానికి ఆయన వేసిన పునాదులు ఈ రోజుకీ జీవిస్తూనే ఉన్నాయి. భూస్వామ్య రాచరిక సహజాల నిద్రను భంగం చేసిన వృత్తి వైతాళికుడు వట్టికోట. ప్రజల కోసం కలం పట్టిన ఈ మహానుభావుడు తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో శాశ్వతంగా నిలిచిపోతాడు.

— నత్తుశ్రీ

మునిమాణిక్యం.. మధ్యతరగతి జీవితానికి సాహిత్య స్వరం

తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో ఇరవయ్యవ శతాబ్దపు తొలి అర్థభాగం ఒక కీలకమైన దశ. ఈ కాలంలోనే సామాజిక మార్పులు, మధ్యతరగతి విస్తరణ, ఆధునిక విద్య ప్రభావం, కుటుంబ వ్యవస్థలో మారుతున్న విలువలు కథాసాహిత్యానికి ప్రధాన అంశాలుగా మారాయి. ఈ పరిణామాలన్నిటినీ తన రచనల ద్వారా సహజంగా, హాస్యంతో కూడిన లోతైన మానవీయ దృష్టితో ప్రతిబింబించిన రచయితలలో మునిమాణిక్యం సరసింహారావు ప్రత్యేకంగా నిలుస్తాడు. ఆయన కథలు చదివినప్పుడు నవ్వు పుట్టినా, ఆ నవ్వు వెనుక దాగి ఉన్న జీవన సత్యం పాఠకుడిని ఆలోచనలో ముంచుతుంది. అందుకే సరసింహారావు కేవలం హాస్య రచయితగా మాత్రమే నిలిచిపోరు.. మధ్యతరగతి జీవన తత్వాన్ని కథలుగా మలిచిన జీవన తత్వవేత్తగా కూడా అందరికీ చిరకాలం గుర్తుండిపోతారు. సరసింహారావు 1898 మార్చి 16న తెనాలి తాలూకా సంగం జాగ్రద్మూడిలో జన్మించారు. తల్లి దండ్రులు వెం కామయ్య, సూర్యనారాయణ. గ్రామీణ వాతావరణంలో పెరిగిన ఆయన జీవితంలో చిన్ననాటి నుంచే కష్టసుఖాల మిత్రమం కనిపిస్తుంది. చదువు వట్టి ఉన్నప్పటికీ ఆర్థిక పరిస్థితులు ఆయన ముందరుగా వేయడాన్ని కొంతవరకూ అడ్డుకున్నాయి. తెనాలిలో ఇంటర్మీడియట్ వరకు చదివిన తర్వాత డిగ్రీ చదవడానికి తాహుతు లేకపోయిన సమయంలో, కొండా వెంకటరాయ్య వంటి మేధావి సహాయం అందడం ఆయన జీవితాన్ని మలుపు. ఆ సహకారంతో బిఎ పూర్తి చేయగలిగారు. ఈ సంఘటనే ఆయన రచనలలో తరచుగా కనిపించే సామాన్యజీవ జీవితంలో ఒక చేయూత ఎంత కీలకం అనే భావనకు మూలంగా భావించవచ్చు. వృత్తిరీత్యా ఆయన బెందరు హిందూ హైస్కూలులో ఉద్యోగం చేశారు. అనంతరం ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తులో ఉపాధ్యాయుడిగా, ఆకాశవాణిలో ఉద్యోగిగా పనిచేశారు. ఈ ఉద్యోగాల్ని ఆయనను సమాజానికి మరింత దగ్గర చేశాయి. విద్యార్థులు, శ్రోతలు, సహోద్యోగులు.. అలా ఎంతో మంది జీవితాలను దగ్గరగా గమనించే అవకాశం ఆయనకు లభించింది. ఈ అనుభవాల్ ఆయన కథలకు జీవం పోశాయి. ‘మునిమాణిక్యం కథలు’ చదువుతుంటే అవి రచయిత కల్పనలా కాకుండా మన చుట్టూ ఉన్న మనుషుల జీవితం లాగానే అనిపిస్తాయి. అందుకు కారణం ఆయన పరిశీలన శక్తి, అనుభవాలు పునాది. మునిమాణిక్యం సాహిత్య జీవితంలో ఒక మైలురాయి

ఆయన రచించిన తొలి నవల ‘టీకప్పులో తుఫాను’. ఈ నవలలోనే తెలుగు సాహిత్యంలో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోయిన పాత్ర ‘కాంతం’ తొలిసారిగా ప్రవేశిస్తుంది. కాంతం అనేది కేవలం ఒక మహిళా పాత్ర కాదు.. అది ఒక దాంపత్య జీవన ప్రతీక. పేద మధ్యతరగతి కుటుంబానికి చెందిన కాంతం పాత్రలోని చురుకుదనం, చమత్కారం, ప్రేమ, చిన్నచిన్న అలకలు వంటి లక్షణాల్ని తెలుగు పాఠకుల హృదయాలను గెలుచుకున్నాయి. కథలు ఇంత సహజంగా ఉండటానికి కారణం, అవి రచయిత ఊహలో పుట్టి నవి కాకుండా, నిజ జీవిత దాంపత్య అనుభవాల నుంచి రూపుదిద్దుకున్నవే. సరసింహారావు భార్య కాంతం ఆయన రచనలకు ప్రేరణ, స్ఫూర్తి. నిజ జీవితంలోని చిన్న సంగతులను, మాటల తీర్పు, దాంపత్య జీవనంలోని సరదా క్షణాన్నింటినీ ఆయన కథలుగా మలిచారు. అందుకే ‘కాంతం కథలు’ కాలాని చాలానా పాఠకబడలేదు. ఈ కథల్లో పెద్ద సంఘటనలు ఉండవు; కానీ చిన్న సంగతుల్లోనే జీవితపు సారాన్ని పట్టుకోవడమే మునిమాణిక్యం గొప్పతనం. భర్త-భార్యల మధ్య జరిగే సాధారణ సంభాషణ కూడా ఆయన చేతిలో కథగా మారుతుంది. ఆ కథలో హాస్యం ఉన్నా, దాంపత్య గౌరవం, పరస్పర అవగాహన అనే విలువలు స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి. ఆకాశవాణిలో ఆయనకున్న అనుబంధం మరో ముఖ్యమైన కారణం. ఆయన చేతిలో కథగా నాటకాలుగా రూపాంతరం చెందాయి. ఒక సందర్భంలో ఆయన కాంతం కథను రేడియో నాటకంగా రాయగా, ఆయన కుమార్తె కాంతంగా పాత్రధారణ చేసి శ్రోతలను ఆకట్టుకుంది. ఇది మునిమాణిక్యం కుటుంబం, సాహిత్యం రెండూ ఒకటిగా మిలితమై ఉన్నాయనడానికి చక్కని ఉదాహరణ. ఆయన రచనలు కుటుంబ జీవితాంతో కాకుండా, కుటుంబ సభ్యుల చేతుల మీదుగా ప్రజలకు చేరాయి.కాంతం మరణం సరసింహారావు జీవితంలో తీర్పుమైన విషాదాన్ని మిగిల్చింది. జీవితానికి అధారంగా నిలిచిన వ్యక్తిని కోల్పోవడం ఆయనను తీవ్రంగా కుంగదీసింది. ఆ విషాదంలోనే ఆయన

పెద్ద కుమార్తె రుక్మిణి మరణం కూడా సంభవించడం ఆయనకు తీరని దెబ్బ. ఈ దుఃఖాన్ని తట్టుకోవడానికి ఆయన మరింతగా రచనల్లో నిమగ్నమయ్యారని చెప్పవచ్చు. రచన ఆయనకు ఒక తాత్కాలిక ఆశ్రయంగా మారింది. అనంతరం ఆయన రాజ్యలక్ష్మిని రెండవ భార్యగా చేసుకున్నారు. ఈ సంఘటనలు కూడా ఆయన రచనలలో మానవ జీవితంలోని అనిశ్చితిని, సమ్మర్శ, తత్వమనే శక్తిని ప్రతిబింబిస్తాయి. అసన్యసాధ్యమైన కృషి.. అంతంతనే పట్టుదల మాత్రమే ఆయనకు ఉన్న నిధి. హోటల్ కార్మికుడిగా ప్రారంభమైన జీవితం రచయితగా, ప్రచురణకర్తగా, ఉద్యమకారుడిగా ఎదగడం తెలంగాణ సాహిత్య చరిత్రలో ఒక అపూర్వ ఉదాహరణ. భాషా సాహిత్యం నుంచి పౌరసామ్య వరకూ ఆయన చేసిన సేవలు విస్తృతమైనవి. 1961 ఫిబ్రవరి 6న నేత్రం 46 ఏళ్ల వయసులో వట్టికోట ఆశ్వాసస్వామి మరణించారు. కానీ ఆయన కలం ఆగలేదు. తెలంగాణ ప్రజాసాహిత్యానికి ఆయన వేసిన పునాదులు ఈ రోజుకీ జీవిస్తూనే ఉన్నాయి. భూస్వామ్య రాచరిక సహజాల నిద్రను భంగం చేసిన వృత్తి వైతాళికుడు వట్టికోట. ప్రజల కోసం కలం పట్టిన ఈ మహానుభావుడు తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో శాశ్వతంగా నిలిచిపోతాడు.

దైనా వినిపించిన చమత్కార వాక్యం, జీవితంలోని సరదా సంగతులను కథలుగా మలచారు. ఆయన రచనలను అక్కర్లే, దానిని తన భావలో మరిచి పాఠకులకు అందించేవారు. భాషను కొద్దిగా తమాషాగా మార్చి, పాత్రల నోటి మాటలుగా ప్రవహించేయడం ఆయనకు ప్రత్యేకమైన నైపుణ్యం. ఈ భాషా ప్రయోగాల్ ఆయన కథలను సహజంగా, సజీవంగా నిలబెట్టాయి. 1973 ఫిబ్రవరి 4న సరసింహారావు కన్నమరశారు. కానీ ఆయన స్ఫూర్తిని కాంతం ఇంకా జీవిస్తోంది. తెలుగు పాఠకుల ఇళ్లలో, వారి దాంపత్య సంభాషణల్లో, చిన్న చిన్న చమత్కారాల్లో మునిమాణిక్యం ఆత్మ ఇంకా పలు కుతూసే ఉంది. కాలం మారిచూ, సమాజం మారినా, మధ్యతరగతి జీవితంలోని మౌలిక భావాలు పెద్దగా మారలేదు. అందుకే మునిమాణిక్యం కథలు నేటికీ సమకాలీనంగా అనిపిస్తాయి. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే, సరసింహారావు తెలుగు సాహిత్యంలో ఒక ప్రత్యేక ఆధ్యాయం. ఆయన రచనలు పెద్ద సిద్ధాంతాలు చెప్పవు... చిన్న జీవిత సత్యాలను చిరునవ్వులతో మన ముందుంచుతాయి. అదే ఆయన సాహిత్య విజయం. మధ్యతరగతి జీవితం ఎంత సాధారణంగా కనిపించినా, అందులో ఎంత సాహిత్య సౌందర్యం దాగి ఉందో చూపించిన రచయితగా మునిమాణిక్యం సరసింహారావు తెలుగు సాహిత్యంలో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోతారు.

పుస్తకం ఎందుకో చప్పబడింది..!

నా పుస్తకం కన్నీరు పెట్టుకుంది ముఖపుస్తకం ముచ్చట్లతో కాలం నా వైపు చూడలేదని బెంగపడింది ఒకప్పుడు వెతుక్కుని వచ్చే స్నేహం ముఖం చాటిసిందని విడ్డుకుంది గారాబంగా నిమిరే చేతుతో ఆంధ్ర ఆకర్షణ నిలిచిపోయాక దుమ్ము నిండిన అరలో ఇమడలేక నా పుస్తకం కుమిలి కుమిలి ఏడ్చింది

పేరాలు లెక్కన చదివి హత్తుకుని భావాన్ని పంచుకునే రోజులు వాయి

అంటరానితనమే తనకు దిక్కుపోయాక

నా పుస్తకం పొర్లి పొర్లి అంగలా

ర్చింది

నర్దుకునే మంచి రోజులు పోయాక

కేజీల లెక్కన అమ్ముకునే తీరు

తీవ్ర వేసి కూర్చుందని బోరుమంది

ఇప్పుడు పుస్తకం కనుమరుగైంది

పాఠశాలకంటే వెలెసిన దుఃఖంతో

పాఠశాలలో కూర్చుంటోయింది

నా పుస్తకం సమాధి కాబడుతోంది

పుస్తక తరం మారిపోయిందని తెలిసి

ఇప్పటికీ ఆదరిస్తున్న అతి కొద్దిమందికి

సాష్టాంగ సమస్కారం చేసుకుంది

— నరేంద్రుల రాజారెడ్డి

9666016636

సృష్టి ధర్మం

మొదటి నక్షత్రం పేరు తెలియకముందే

సృష్టికి వెనుక ఉన్న ఉద్దేశం జాగ్రత్తమై ఉంది

శబ్దం లేదు.. హడావుడి లేదు..

ఒక స్వచ్ఛమైన కోరికలా...

సహజమైన క్రమంలా..

నిశ్శబ్దంగా, ఖచ్చితంగా కొనసాగింది

విశ్వ సృష్టి అలా అస్పష్టంగా ఉప్పొంగి పుట్టలేదు.

ప్రతి అంశం చాలా అలోచించి, కొలిచి దిద్దుకుంది

వెలుగు ప్రతి మలుపునూ జాగ్రత్తగా తీర్చినట్లు..

నిశ్శబ్దం మధ్య ఖాళీలను సంగీతంలా సద్దినట్లు..

ప్రతి సహజ నియమం... ఓ అసంతృప్త సహసం

ఈ రూపకల్పనలో ఎక్కడా లోలికలు లేవు

మనకు తెలియని లోతులు మాత్రమే ఉన్నాయి.

విశ్వం ఖచ్చితమైనదియం...

అవి గర్జులు... కాలానికి శాశ్వతమైన ప్రతిబిమ్బాలు.

చైతన్యం వాటిని చదవగలిగే వరకు

వపరీతి తోచిన అర్థం వారు చెప్పకోవచ్చు..

ఎవరికినీ చచ్చిన సిద్ధాంతాన్ని ప్రకటించుకోవచ్చు..

కానీ, మనిషి మాదిరి..

ఏ విశ్వంలో ఏదీ దారి తప్పదు.

ది అణుపాత కెప్పియోయి తిరగదు.

మనకు అస్పష్టంగా కనిపించేది

నిజానికి మన అంచనాల అంధకారం వల్ల కనిపించే

అత్యంత భిన్నతమైన క్రమం.

అవకాశంలా అనిపించేది

మనకు ఇంకా అర్థం కాని సమస్యయం.

— విశ్వమిత్ర

కందిల

కరెంట్ లేని కాలం

కన్నులు వెలిగిన కాలం

ప్రమిదల్లో నిండు తెైాలు

గోరంత దీపాల

కొండంత వెలుగులు

గాలికి అలు ఇలు కదిలే

కందిల వెన్నుల వెలుగులు

ఆకాశ మినుకు నక్షత్రాలు!

ఇల్లంతా వెండి వెలుగుల

అమర కాంతలు

కళ్ళకు అద్దాలు లేని

అమర చూపులు !

ఇష్టహీనపట్టు : మాటే ముఖ్యమంటే కెనెఆర్వీ సిటీ అధికారాలు విపరీతము వ్యతిరేకంగా ఆకెఆర్వీ నాయకులు, కార్యకర్తలు ఆడినారా ఇష్టహీనపట్టు నియమాటక పద్ధతి కేసులందరే ఆసిర రహదారిపై కెజ్ రాష్ట్ర సిటీ హిందూ దాక్టర్ బిఆర్ ఆబెద్దుర్ హొస్సైన్ బద్ద రోడ్డుపై బైటాహిందూ అనంతరం ఆసిరపట్టి రేపేరెడ్డి దిష్టాధికారాలు దూరం చేశారు. ఈ సందర్భంగా ఆకెఆర్వీ సిటీ జిల్లా అధ్యక్షులు, మాటే ఏమిల్లై మంరిరెడ్డి కేసునిరెడ్డి మాలాబాదుమంరి మాటే ముఖ్యమంటి తీర్పడం సిటీ అధికారాలు మారణ చేపడకపోయి తీర్పడం ఖండించారు. శాంతియితంగా నిరసన వ్యక్తం చేస్తున్న బిఆర్వీని నాయకులు,కార్యకర్తలు పోలీసులు అణగ్గి చేయటం సిగ్గు చేటనా, కార్యక్రమంలో బిఆర్వీని కార్య నాయకులు మంరిరెడ్డి ప్రశాంతమూరిరెడ్డి, సత్తు వెంకటరం మణిబాద్, జెర్నీని రాజు, జ భోరెశంకరమూ,పాచ్చ్య భామ, సిటీ విరెడ్డి తదితరులు జైల్లోఉన్నారు.

